

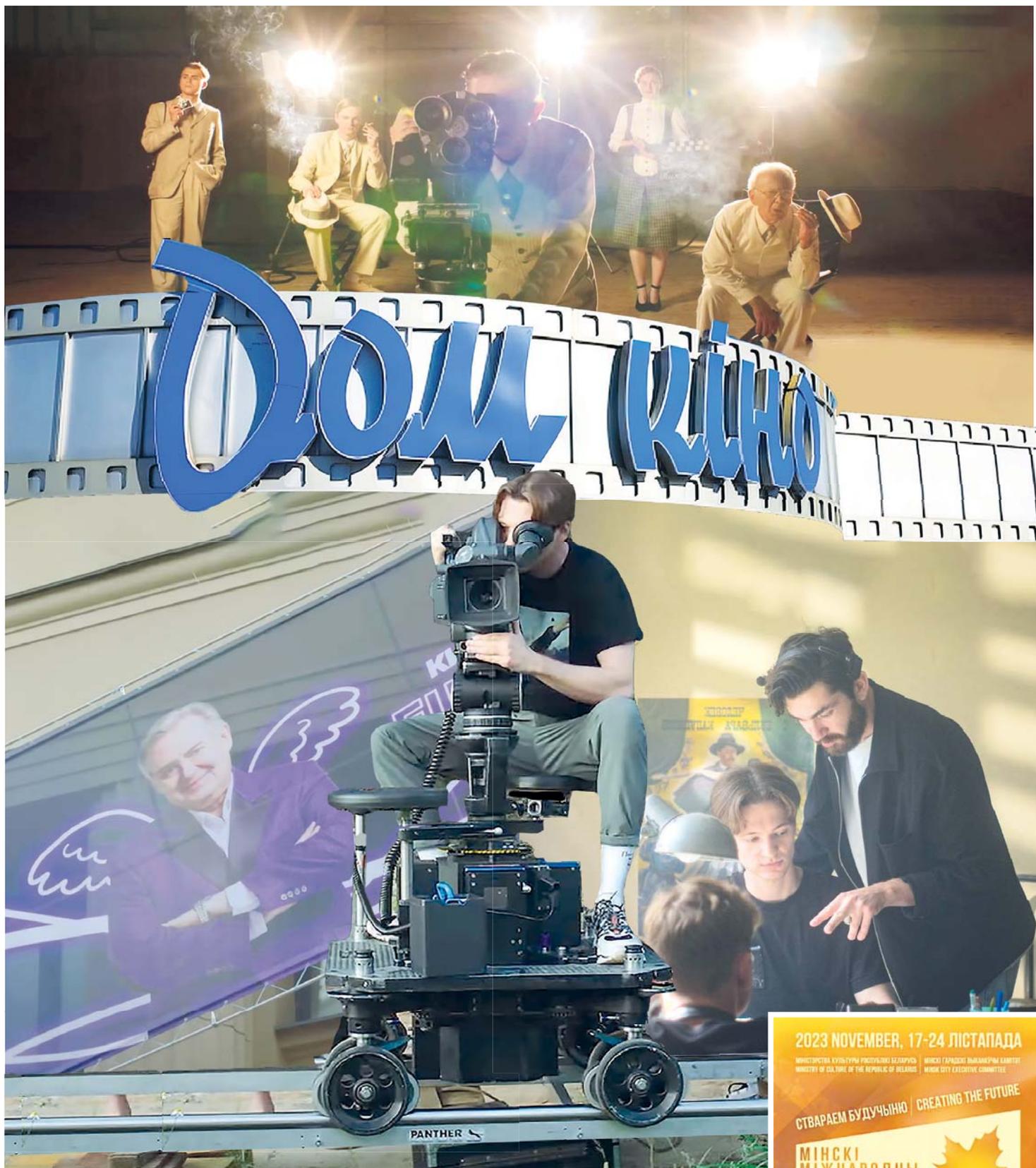
КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 45 (1641)

17 лістапада 2023 г.

Фільм маладога беларускага рэжысёра
Кірыла Халецкага “Кіношнікі”
адкрые кінафестываль

Працяг тэмы на стар. 3

2023 NOVEMBER, 17-24 ЛІСТАПАДА

МІНІСТАРСТВА КУЛЬТУРЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУШЬ | МІНСКІ ГРАДСКІ ВЫКАНІКІ
MINISTRY OF CULTURE OF THE REPUBLIC OF BELARUS | MINSK CITY EXECUTIVE COMMITTEE

СТВАРАЕМ БУДУЧЫНЮ | CREATING THE FUTURE

МІНСКІ
МІЖНАРОДНЫ
КІНА
ФЕСТИВАЛЬ

ЛІСТАПАД

29 MINSK INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

L I S T A P A D

Патрыятычным, сацыяльным, дабрачынным

Фонд Прэзідэнта Беларусі па патрыятычнай культуры і мастацтва будзе таксама спрыяць праектам, накіраваным на патрыятычнае выхаванне.

Аляксандр Лукашэнка 10 лістапада падпісаў указы № 350 і № 351, якімі ўдасканаліваецца дзейнасць фонду Прэзідэнта Беларусі па патрыятычнай культуры і мастацтва, рэгулююцца палітолы да захавання спецыяльных прэмій дзеячам культуры і мастацтва, прэміям “За духоўнае адраджэнне” і “Беларускі спартыўны Алімп”.

Ціпер фонд будзе дапамагаць яшчэ і праектам, што маюць на мэце патрыятычнае выхаванне насельніцтва, захаванне нацыянальных духоўных традыцый, вяртанне культурных каштоўнасцей, а таксама сацыяльныя праекты ды ініцыятывы для асобных катэгорый грамадзян (дзешчэ сироты, людзі з інваліднасцю, пажылыя ды іншыя).

Прадугледжваецца прапарцыянальнае фінансаванне рамонтна-рэстаўрацыйных работ на гісторыка-культурных каштоўнасцях са сродкаў мясцовых бюджэтаў, спонсарскай дапамогі, іншых крыніц.

Падрабязнасці — на сайце president.gov.by

Ахоўваючы спадчыну

Як у Беларусі шануюцца нематэрыяльныя культурныя спадчыны, раскажучы ў Парыжы, Чарговай. 42-я сесія Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА праходзіць у штаб-кватэры арганізацыі. На ўезд накіраваны дэлегаты нашай краіны.

Форум аб'яднаных культур

Культурны суверэнітэт як аснова дзяржаўнай ідэнтычнасці — тэма, якую сёння з раніцы абмяркоўваюць у Санкт-Пецярбургу. Там з 16 па 18 лістапада праходзіць IX Міжнародны культурны форум — Форум аб'яднаных культур.

Санкт-пецярбургскі форум — прастора адкрытага дыялогу культур, пляцоўка прыняцця стратэгічных рашэнняў у галіне культурнай палітыкі і ўзаемадзеяння прадстаўнікоў культурнай супольнасці з усёго свету.

Арганізатары падзеі — Урад Расійскай Федэрацыі, Міністэрства культуры Расійскай Федэрацыі, улады Санкт-Пецярбурга.

Сёлета на знаках мерапрыемства традыцыйна з'ехаліся прадстаўнікі розных культур і нацыянальнасцей. Заяўкі на ўдзел паступілі больш чым з 70 дзяржаў,

уключаючы краіны СНД, ШАС, БРІКС ды іншыя.

Беларускую дэлегацыю, у склад якой увайшлі кіраўнікі вядучых устаноў культуры нашай рэспублікі, узначаліў міністр культуры Анатолій Маркевіч.

У першы дзень форуму албудуша дыскусіі па тэматычных блоках пад кіраўніцтвам вядомых дзеячаў культуры і экспертаў высокага ўзроўню. Цэнтральная пляцоўка, дзе разгоруцца граўтоўныя абмеркаванні, — Галоўны штаб Эрмітажа. Таксама дыскусіі зладзіць у Дзяржаўнай акадэмічнай капэле Санкт-Пецярбурга.

Культурная праграма запланавана ў Вялікім драматычным тэатры імя Г. Таўтановага. Прадугледжана наведванне Дзяржаўнага музея-памяніка “Ісакеўскі сабор”, Ленінградскай студыі дакументальных фільмаў, Дзяржаўнага Рускага музея ды іншых знакавых устаноў.

Пашырэнне магчымасцей

Падчас апаратнай нарады, якая прайшла ў Міністэрстве культуры 14 лістапада, разглядаліся прамежкавыя вынікі выканання Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” за дзевяць месяцаў 2023 года.

Сярод аб’ектаў, для якіх належыць скарыставаць тэрмін заканчэння работ, быў згаданы сельскі клуб-бібліятэка ў Бабінчых Аршанскага раёна.

Як паведаміў начальнік аддзела культуры Аршанскага раённага вы-

канаўчага камітэта **Сяргей Гарбачоў**, у Бабінчым сельскім клубе-бібліятэцы ў 2019-м быў выкананы капітальны рамонт. Ціпер тут запланавана будаўніцтва канцэртнай залы ўмяшчальнасцю да 150 месцаў са сцянай, з грэўмірадыё ды касамі.

Работы распачаюць у наступным годзе, пасля распрацоўкі праектна-каштарыснай дакументацыі і праходжання экспертызы.

Як папярэдзіў начальнік упраўлення культуры Віцебскага абласнога вы-

канаўчага камітэта **Пётр Палуцкі**, будучы будаўніцтва канцэртнай залы дазволіць пашырыць магчымасці для абслугоўвання наведвальнікаў не толькі з Бабінчы, але і з суседняй вёскай Антонаўка. Яе творчыя калектывы ціпер працягваюць у Бабінчым сельскім клубе-бібліятэцы. Міністр Анатолій Маркевіч адзначыў правільнасць такога падыходу да завадзянення культурных патрэб насельніцтва.

Удзельнікі сустрэчы

Супрацоўніцтва ў кінематографіі

У Міністэрстве культуры 15 лістапада адбыліся перагаворы міністра Анатолія Маркевіча з прадстаўнікамі Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Ад беларускага боку ў сустрэчы ўдзельнічалі намеснік міністра Сяргей Саракач, начальнік аддзела міжнароднага супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння са сродкамі масавай інфармацыі **Вікторыя Ратабыльска**, намеснік начальніка аддзела па

кінематографіі **Крысціна Мельніца**, кансультант-памочнік міністра **Дар’я Марчанка** і генеральны дырэктар Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” **Юрый Аляксей**.

Кітайскі бок прадставілі намеснік старшыні Сьчунанскай асацыяцыі кінематографістаў, генеральны дырэктар кампаніі “Сьчунань Блю Айз Фільм энд Тэлевіжн Калчар Мелья”, артыст вышэйшай катэгорыі, прадзюсар будучага кінапраекта, кіраўнік творчай групы, член

жыры XXIX Мінскага міжнароднага фестывалю “Лістапад” **Лэй Хань**, выканаўчы прадзюсар кінапраекта **Чжэн Цзіні**, намеснік генеральнага дырэктара згаданай кампаніі **Лі Цы і Ван Юэ**, а таксама дырэктар таварыства “Эмі Інтэрнэшнл”, супрадзюсар з кітайскага боку на тэрыторыі Беларусі, галоўны прадстаўнік Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” і Кітайскай Народнай Рэспубліцы, старшыня Асацыяцыі арганізацый кітайскіх суайчыннікаў “Хуаця”,

член журы кінафестывалю “Лістапад” **Ван Сямэн**.

Падчас сустрэчы абмяркоўвалася развіццё духоўнага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і Кітайскай Народнай Рэспублікі ў сферы культуры, у прыватнасці работа над сумесным праектам па кінематографіі. Ён выведзе дачыненні між нашымі народамі на новы ўзровень, а таксама паспрыяе абмену іх унікальнымі традыцыямі.

<p>Культурная дыпламатыя ў лічбах</p> <p>2087</p> <p>заявак паступіла ў дзяржцыю XXIX Мінскага міжнароднага кінафестывалю “Лістапад”</p>	<p>107</p> <p>краін прадставяць фільмы ў конкурснай праграме</p>	<p>больш чым у 80</p> <p>кінатэатрах Беларусі пройдзе адкрыццё кінафестывалю “Лістапад”</p>
---	---	--

Фільмы, якія робяцца для глядача

Ужо сёння ў ДOME кіно адбудзецца ўрачыстае адкрыццё XXIX Мінскага міжнароднага фестывалю “Лістапад”. На цырымоніі публіцы прадставяць дэбютную працу маладога беларускага рэжысёра **Кірыля Халецкага — фільм “Кіношнікі”.**

Конкурсныя паказы традыцыйна пройдуць у сталічных кінатэатрах “Піонер”, “Цэнтральны”, “Беларусь”. Міжнароднае журы абярэ найлепшыя карціны ў пяці праграмах: ігравых, неігравых і анімацыйных стужак, “Кіно маладых”, фільмаў для дзіцячых і юнацкай аўдыторыі “Лістападзік”.

Ціперашні год стаў для нас рэкордным, аб чым сведчаць вылікі лічбы — 2087 заявак са 107 краін. Гэтая паказчык з'явіўся пра аўтарытэт кінафестывалю, — адзначыў Валерый Грамада, першы намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь, падчас прэс-канферэнцыі 13 лістапада.

У рамках пазаконкурснай праграмы пройдуць дні кіно, у якіх павядуліся ініцыятыўныя прадстаўніцкія пасольствы Расіі, Казхастана, Пакістана. Гасціям беларускай зямлі будзе прапанавана культурная

праграма — наведванне Нацыянальнага мастацкага музея, Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, храма-памяніка ў гонар Усіх Святых, замкавага комплексу “Мір” і “За гуманізм і духоўнасць іншых нашых устаноў культуры.

Традыцыйна ў межах “Лістапада” арганізуюць цырымоніі ўручэння спецыяльных прызўоў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За захаванне і развіццё традыцыйнай духоўнасці ў кінамастацтве” і “За гуманізм і духоўнасць у кіно”. Першую зладзіць падчас адкрыцця фестывалю, другую — на закрыцці.

Сёлета нас чакае адзінае адкрыццё па ўсёй рэспубліцы, — распавядае пранавікі “Лістапада-2023” выканаўчы дырэктар кінатофому **Аляксей Жорнікава**. — Мінск застаецца афіцыйным цэнтрам, але адкрыццё таксама пройдзе на

На прэс-канферэнцыі

больш як 80 пляцоўках нашай краіны. Мы прыклілі ўсе намаганні, каб абласныя кінатэатры былі забяспечаны і конкурснамі, і пазаконкурснымі стужкамі. Такім чынам спадзімаем прыцягнуць увагу да мерапрыемства і павялічыць колькасць глядачоў.

Акрамя кінатэатраў, праграма фестывалю ахопіць і іншыя ўстановы культуры. Напрыклад, у Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў правядуць дні адчыненых дзвярэй. Цігам акцыі пакажуць найлепшыя студэнцкія кароткаметражныя фільмы. Запланаваны майстар-класы з удзелам прадстаўнікоў “Ленфілм” і выкладчыкаў Усерасійскага дзяржаўнага ўніверсітэта кінамастацтва імя С. А. Герасімава, а таксама творчай сустрэча з маладым рэжысёрам **Кірыля Халецкім**, выпускніком БДМ.

Шмат падзей адбудзецца непасрэдна на “Беларусьфільме”. У прыватнасці, мяркуюць зладзіць творчыя сустрэчы з прадзюсарам **Ігарам Угольнікавым**, артыстам **Аляксандрам Алешкам**, паказ карціны “Хітрукі. Знак чатырох”. Таксама чакаецца падпісанне дамоў аб сумеснай кінавытворчасці студыі “Беларусьфільм” і кітайскай кінакампаніі.

Прымем, што “Лістапад” становіцца фестывалем кіно, якое робіцца для глядача і гаворыць пра яго, — заяваў Аляксандр Яўрэмаў, народны артыст Беларусі. — Кожная краіна працягвае стужкі, распаўсюджае іх уласны народ. Але дзіця, што праблема, узятая ў нацыянальных карцінках, адзіная для ўсіх людзей.

Настасся ЮРКЕВІЧ

Падчас пасяджэння ў Выканкаме СНД

Умацаваць гістарычныя сувязі

Роля музеяў у культурнай інтэграцыі і перспектывы супрацоўніцтва між скарбніцамі розных краін — гэтыя ды іншыя актуальныя пытанні галіны абмеркавалі ўдзельнікі Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі "Музейны ініцыятывы на прасторы СНД".

Падчас пленарнага пасяджэння начальнік упраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь **Ірына Карповіч** адзначыла, што музей ўмацоўваюць ідэнтычнасць нашых народаў, падтрымліваюць сацыяльнае згуртаванне і з'яўляюцца медыятарамі між-культурнага ўзаемадзеяння.

ГУМАНІСТЫЧНЫ ПАДМУРАК

Супрацоўніцтва краін Садружнасці ў музейнай справе дынамічна развіваецца на двух- і шматбаковай аснове, што спрыяе захаванню культурнай аднасці народаў і наглыбленню інтэграцыі. Такое меркаванне выказаў дырэктар Дэпартамента гуманітарнага супрацоўніцтва, агульнанацыянальнага і сацыяльных праблем Выканкама СНД **Аляксей Сазонаў**. На яго думку, сёння складана пераацаніць ролю музеяў як інструментаў камунікацыі і як захавальнікаў культурна-гістарычнай памяці, што фарміруюць светапогляд насельніцтва, асабліва маладога пакалення. Гэтыя ўстановы развіваюць цікавасць людзей да спадчыны, робяць унёсак у пабудову гуманістычных падмуркаў сучаснага грамадства.

Агульныя падыходы і парадок сумеснай работы краін — удзельнікі СНД у музейнай справе замалювалі Пагадненнем у сферы культуры

і Пагадненнем аб гуманітарным супрацоўніцтве, якія дзейнічаюць ужо шмат гадоў. У 2019-м падпісана Пагадненне аб супрацоўніцтве ў сферы музейнай справы. Яго ратыфікавалі Арменія, Беларусь, Казахстан, Кыргызстан, Расія, Таджыкістан, Туркменістан і Узбекістан.

КАШТОЎНАСЦІ У ФАРМАЦЕ АНЛАЙН

Сярод перспектыўных міжнародных праектаў Аляксей Сазонаў назваў распаўсюду віртуальных музеяў культурнай спадчыны дзяржаў — удзельніц СНД. З такой ініцыятывай выступіла Рэспубліка Узбекістан. Паводле канцэпцыі, унікальныя рэсурсы музеяў акумуляваюць інфармацыю пра музей і іншыя ўстановы, дзе зберагаюцца спадчына, пра значныя калекцыі і мерапрыемствы.

На першым этапе на афішыйным сайце Выканкама СНД створаны адмысловы раздзел. У ім размешчаны спасылкі на віртуальныя экспазіцыі звыш 150 музеяў Садружнасці. Па словах Аляксея Сазонава, падобная пляцоўка стала вельмі карыснай у няпросты перыяд пандэміі.

МІСІЯ У СУЧАСНЫМ СВЕЦЕ

Удзельнікі канферэнцыі звярнуліся і да пытання сацыяльнай місіі музеяў. Генеральны дырэктар Дзяржаўнага музея-выставачага цэнтру "РОСИЗО" **Вольга Галакцічэнава** заявіла, што культурныя прадукты — інструмент для выпрацоўкі ідэалогіі, а місія сучаснага музея заключаецца ў прывядзенні да новага пакалення прэзентацыі мастацтва.

Выстава "Эпоха, людзі, жыццё. Прастора мастацтва XX стагоддзя"

Аляксей Сазонаў:

— Сёння складана пераацаніць ролю музеяў як інструментаў камунікацыі і як захавальнікаў культурна-гістарычнай памяці, што фарміруюць светапогляд насельніцтва, асабліва маладога пакалення.

— Сярод задач асветніцкай дзейнасці вылучаюцца фарміраванне базавых этычных каштоўнасцей, падтрымка гістарычнай памяці, патрыятычнае выхаванне, развіццё творчага патэнцыялу дзяцей і моладзі. Гаворчыч прастай мовай — прапаганда. На жаль, апошнімі гадамі ў гэтага слова з'явілася адмоўная канатацыя, — сказала Вольга Галакцічэнава.

Роль музеяў у асветніцкай рабоце ахарактарызаваў генеральны дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь **Ганна Конанава**. Яна падкрэсліла, што ўстановы сёння заклікаю даваць паўны апоры для ўнутранай стабілізацыі грамадзянскай супольнасці нашых краін.

— Калі ў адпаведнасці з сучаснай сітуацыяй пералезу свету абзначыць дыпламатыю як актыўны фронт, то культура з'яўляецца актыўным тылам, — лічыць Ганна Конанава. — Духоўна-культурнае супрацоўніцтва між нацыямі можна назваць такім вайсковым тэрмінам, як зладжванне суб'ектаў сумесных дзейнасці ў адзін барацьбе.

ПОШУКІ АГУЛЬНЫХ МАТЫВАЎ

З 2014 года рэалізуецца маштабная комплексная праграма "Спадчына Садружнасці. Традыцыі для будучыні" і анасавала: — Налета наш музей плануе вялікі праект, прысвечаны тэму ініцыявання Усерасійскім музеем доктарыўнага мастацтва. Як глумачыць дырэктар установы **Алена Штгова**, праект уключае інтэгральны палыход да выяўчэння і асэнсавання набыткаў дзяржаў, што доўгі час працавалі ў агульным культурным полі. Праграма мае на мэце

актуалізаваць магутны пласт спадчыны і ўмацаваць гістарычныя сувязі паміж краінамі СНД.

Пры актыўным удзеле музеяў, навуцальных устаноў і творчых аб'яднанняў праведзены мастацкія экспазіцыі, міждyscyплінарныя канферэнцыі і круглыя сталы, выдасяжкі праекты і адукацыйныя мерапрыемствы. "Спадчына Садружнасці. Традыцыі для будучыні" садзейнічае абмену досведам і распаўсюджванню карысных метадык, развівае выставачны абмен, навукова-даследчую і асветніцкую працу. На думку Алены Штговой, неспрэчна кантакт працэдуры культурных інстытутаў з розных краін — найбольш каштоўны вынік праграмы.

Найвышэйшы этап праекта дзійнасці ў Азербайджане, Арменіі, Беларусі, Казахстане, Кыргызстане, Таджыкістане і Узбекістане.

Нагадаем, у лістападзе 2020-га Музей гісторыі Беларускага кіно (філіял Нацыянальнага гістарычнага музея) прыняў выставу "Эпоха, людзі, жыццё. Прастора мастацтва XX стагоддзя" Усерасійскага музея доктарыўнага мастацтва. Мінская публіка ўбачыла тэкстальныя творы вядучых аўтараў краіны-суседкі.

Па словах Алены Штговой, устаноўна-маштабравачы праект. Падмуркам для новых экспазіцый могуць паслужыць выдатныя работы беларускіх аўтараў з фонду Усерасійскага музея доктарыўнага мастацтва. Прыкладам, у калекцыі ёсць працы Уладзіміра Мурашэра.

Паказальны этап — расійска-казахстанскі праект "Арнаментальны рытм мяжуў Еўразіі", у рамках якога адбылася буйная мастацкая выстава. Экспазіцыя дыпламатыю як актыўны фронт, то культура з'яўляецца актыўным тылам, — лічыць Ганна Конанава. — Духоўна-культурнае супрацоўніцтва між нацыямі можна назваць такім вайсковым тэрмінам, як зладжванне суб'ектаў сумесных дзейнасці ў адзін барацьбе.

— Падобныя міжінстытуцыйныя і міждyscyплінарныя ініцыятывы ўмацоўваюць узровень культуры і мастацтва, павышаюць узровень крэатыўнага мыслення ў розных сферах жыцця. Таму мы запрашаем калег з краін Садружнасці Незалежных Дзяржаў да ўзаемадзеяння, — адзначыла Алена Штгова і анасавала: — Налета наш музей плануе вялікі праект, прысвечаны тэме ініцыявання Усерасійскім музеем доктарыўнага мастацтва. Як глумачыць дырэктар установы **Алена Штгова**, праект уключае інтэгральны палыход да выяўчэння і асэнсавання набыткаў дзяржаў, што доўгі час працавалі ў агульным культурным полі. Праграма мае на мэце

Даніл Шэйка

Фота з архіваў устаноў культуры

"Не пакідай мяне, любі..." (Раманс са спектакля "Не пакідай мяне" А. Дударова)

Мы ведаем. Мы памятаем. Мы шануем

Заслужаны калектыў Рэспублікі Беларусь "Гомельскія абласны драматычны тэатр" рэалізуе адмысловую відэапраграму ў гонар 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Праект "Мы ведаем. Мы памятаем. Мы шануем" складаецца з твораў, прысвечаных подзвігу савецкага калектыўнага і глыбіню капітуляцыі, звязаных з вайной.

ІНІЦЫЯТЫВА ЗНІЗУ

Як паведаміў кіраўнік літаратурна-драматычнай часткі **Уладзімір Сямішніцкі**, ініцыятыва па стварэнні гэтай праграмы зыходзіць ад акцёрскага тэатра. Кожны з іх мае свой досвед, звязаны з гэтай Вялікай Айчыннай вайной, свае напрацоўкі ў рэпертуары. Рэжысёр **Дзмітрый Байкоў** каардынуе стварэнне відэамаатэрыялаў і збірае іх разам, каб зрабіць цэльны значны фільм.

Захаваць памяці

Налега наша краіна адзначыць 80-годдзе за вывалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У Беларусі напаміны пра Вялікую Айчынную вайну і яе герояў ёсць амаль у кожнай вёсцы. Шматлікія мемарыялы і вайсковыя пахаванні дагледваюць і простыя людзі, і ўлады на ўсіх узроўнях.

Але помнікі маюць свой век. І некаторыя з іх, пэўна, ужо патрабуюць замены. Такое рашэнне, напрыклад, прынялі ў Аршанскім раёне ў дачыненні да памятнага знака ў вёсцы Антонаўка.

Як паведаміў начальнік аддзела культуры Аршанскага раённага выканаўчага камітэта **Сяргей Гарбачоў**, памятны знак у вёсцы Антонаўка быў

Творчая моладзь і прызнаныя майстры сцэны, аб'яднаны імкненнем захаваць памяць пра подзвіг продкаў, актыўна ўдзельнічаюць у праекце. Больш за 30 членаў калектыўнага Гомельскага абласнага тэатра, каб перадаць гледачу з дапамогай сучасных срокаў распаўсюджвання кантэнтнага разнастайнасці і глыбіню капітуляцыі, звязаных з вайной.

НА ІНТЭРНЭТ-ПЛЯЦОЎКАХ

На працягу месяца відэаролікі будучы размяшчаюцца на афішыйным сайце ўстаноў і ў групах сацыяльных сетак. А 26 лістапада, у дзень вызвалення Гомеля, на інтэрнэт-рэсурсах тэатра прэзентуюць фільм, складзены з гэтых фрагментаў. Таксама матэрыялы праграмы і стужка цалкам будуць транслявацца на YouTube-канале тэатра.

Рэжысёрам праекта выступае **Дзмітрый Байкоў**, малады акцёр і рэжысёр тэатра. За відэадымкам і мантаж адказвае **Аляксей Муславец**. Таленавіты творчы асоба натхнёна працуе ў звязку, каб перадаць

глыбокі сэнс і эмацыйную сілу твораў, прысвечаных вялікаму подзвігу савецкага народа.

Сярод ролікаў, якія тэатр ужо выклаў у YouTube, — вершы **Якуба Коласа** "Дзючынне" ў выкананні **Дзмітрыя Байкова** і "Балада пра маленькага чалавечка" **Роберта Раждзественскага**, якую чытае заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь **Юрый Фейтін**. Ёсць сцэны са спектакляў Павла Пявонскага **Васіля Быкава** "Альпійская балада" і п'есе **Аляксея Дударова** "Не пакідай мяне". Вакальныя нумары рэалізаваны актывамі **Аляксеем Бычковым**, **Горгі Чантурыя**, **Ташынай Кандрашэнка**, **Ліліяй Госцевай**, **Аляксандрай Бычковай**, **Кацярынай Уладзіміравай**.

АКУРАТ НА СВЯТА

Акрамя інтэрнэт-праекта, Гомельскія абласны драматычны тэатр плануе прадставіць 26 лістапада спектакль "Нябесны шыход" паводле п'есе **Аляксея Якаўлева** і **Вячаслава Варбана** "Я люблю шчыбе, эскадрылія". Лірычная камедыя, па матывах якой у свой час быў зняты папулярны савецкі кінафільм, стане добрым падарункам жыхарам Гомеля да дня вызвалення горада ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

ДАРЭЧЫ

Адкрыццё Гомельскага тэатра адбылося 20 снежня 1939 года прэм'ерай спектакля "Рэвізор" на п'есе **Мікалая Гогаля**, сустрэтай публікай з захапленнем. Рэпертуар уключаў рускую класіку і п'есы маладых савецкіх драматургаў. Вестка пра пачатак вайны засяла тэатр на гастролях у **Бабруйску**. Турыя вярнуліся ў Гомель, некаторыя актывы алдуру сышлі на фронт, а дырэктар тэатра **С.Шучукі** стаў камісарам Гомельскага палка народнага апалчэння.

У Гомелі былі створаны эстрадна-тэатральная брыгада для мастацкага абслугоўвання частак дзеючай Чырвонай арміі. За час вайны брыгада дала больш за дзве з паловай тысячы канцэртаў. Актывы выступалі перад байцамі з папулярнымі эстраднымі канцэртнымі нумарамі і паказвалі спектакль па п'есе **Канстанціна Сіманова** "Рускія людзі". Аб гэтай славетнай брыгадзе **Сяргей Астраву**маў напісаў кнігу "Асаблівае падрадзеянне".

Віктар ГАЎРЫШ

Праект помніка ў вёсцы Антонаўка

экта-будуўнічы цэнтр" **Анастасія Мініна**.

На меркаванне месцы ўстаноўкі памятнага знака ўжо вядуцца прылуччыныя работы, пасля дзяржбудук-спертызы распрацоўка работы па яго выбары. Мясяцовыя ўлады запэўняюць: замена і ўстаноўка памятнага знака будзе праведзена ў 2024 годзе.

Зміцер ЮРКЕВІЧ

Старт Вялікай справы

У Брэсцкай крэпасці далі афішыйны старт будаўніцтву Рэспубліканскага цэнтру патрыятычнага выхавання моладзі.

Урачыстае адкрыццё Усебеларускай маладзёжнай будоўлі албы-лобы 11 лістапада на Кобрынскім умацаванні.

— Прыемна, што маладое пакаленне, маладыя людзі хочунь і імкнунца быць патрыётамі сваёй краіны, — адзначыў, выступаючы перад удзельнікамі мерапрыемства, намеснік Кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта **Ігар Луцкі**. — Стварэнне такога цэнтру дазволіць нам выхоўваць людзей, якія будуць з гонарам несці славу дзядоў і прадзедаў. Аб'ект абвешчаны Усебеларускай маладзёжнай будоўляй. Але, я думаю, гэта будоўля для ўсіх грамадзян нашай краіны, і прыкладзіць руку да гэтага аб'екта павінны ўсе беларусы. Сённяшні наш збор — гэта толькі пачатак шляху. Але мне б хацелася, каб гэты збор быў нелюдым. Каб мы ўсёй краінай, сабраўшыся ў адзін кулак, зрабілі вялікую працу, якая дазволіць годна выхоўваць падрастаючае пакаленне.

Па ўказе Прэзідэнта аб'ектам будаўніцтва Рэспубліканскага цэнтру патрыятычнага выхавання інтэра прывоены статус Усебеларускай маладзёжнай будоўлі. У работах будучы удзельнічаць юнакі і дзяўчаты ва ўзросце ад 14 да 31 года, у тым ліку ў складзе студэнцкіх атрадаў. Першую прапоўную пуцёўку на знакавы аб'ект атрымаў будаўца "Спадчына" **Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта**, які быў прызначаны найлепшым студэнцкім атрадам на будаўніцтве музея ў Хатыні. І менавіта камандарэ гэтага атрада **Сямён Любкоў**жывы звярнуўся з просьбай даверчы БРСМ удзельнічаць у стварэнні Рэспубліканскага цэнтру патрыятычнага выхавання ў Брэсцкай крэпасці і абвешчыў яго ўзвядзенне Усебеларускай маладзёжнай будоўляй.

Першы этап будаўніцтва плануецца завяршыць да 80-годдзя Вялікай Перамогі. Паводле задумы, гэта будзе маштабны комплекс, які складзецца з казарменнага памяшкання, зоны летніх імемта-выхаў латэраў, ваенна-спартыўна і гульнявых пляцовак. Другая частка прадуладзевае рэканструкцыю каземаў пад навукавыя класы і сталовай, рамонт паўночна-заходніх варот Брэсцкай крэпасці. Падчас трэцяй часткі аловныя Заходні фронт, дзе размешчана забуду-ляйна-асветніцкі комплекс і будзе дораўна-асветніцкая прылеглая тэрыторыя.

Момент передачи скульптуры "Археологі"

Эксклюзійны падарунак

Калекцыю Нацыянальнага мастацкага музея палоніў калітоўны падарунак Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі — скульптуру "Археологі" Джорджа дэ Кірыка.

Гэтую працу сусветна вядомага майстра Кіраўнік дзяржавы атрымаў падчас адной з замежных камандзіровак. Па даручэнні лідара краіны ганаровую місію перадаць твор музею выканаў міністр культуры **Анатолій Маркевіч**. — Джордж дэ Кірыка — італьянскі мастак, што праславіўся як таленавіты скульптар і графік. Яго работы ўжо экспанаваліся ў Нацыянальным мастацкім музеі ў 2021 годзе. 1 сёння дзякуючы

Прэзідэнту Беларусі скульптура пашырае калекцыю ўстаноў. Навельянікі змогуць у яшчэ большай ступені атрымаць аздод ад цудоўнага італьянскага мастацтва, — падкрэсліў міністр. Як адзначыла генеральны дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея **Ганна Конанав**, "Археологі" сталі першым прадметам са спадчыны Джорджа дэ Кірыка ў калекцыі і абагачэнні збор еўрапейскага мастацтва. Маркевіча, што скульптура будзе даступная ў пастаяннай экспазіцыі. Падчас урачыстай цырымоніі Ганна Конанав паднесла Анатолію Маркевічу падзячны ліст ад калектыву ў адрас Прэзідэнта за акт даравацтва — перадачу каштоўнага прадмета музейнага значэння.

Марына Хадаровіч (Трус). "Стары альбом. Сустрэча з мінулым", 2023

Летапіс школы

Гісторыя айчынай культуры — праз гісторыю галоўнай кукі выбітных майстроў жывапісу, графікі і скульптуры. Дыпломныя работы студэнтаў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў дэманструюцца на выставе "Школа творчасці" ў Нацыянальным мастацкім музеі.

Этраспектыва ахоплівае амаль сем дзесяцігоддзяў. Самы ранні экспанат датаваны 1959-м. Гэта карціна Народнага мастака Беларусі Леаніда Шчамалева "Васелле". У ліку выкладчыкаў і выпускнікоў акадэміі нямаю вядомых аўтараў, уладальнікаў шматлікіх узнагарод. Такія майстры зарэкамендавалі сябе ў межах прас-

тэжных міжнародных конкурсаў і выставачных праектаў. Менавіта дыпломны выпускнік, які пазней здабылі славу ў Беларусі і ў замежжы, — Барыса Аракчова, Уладзіміра Кожуха ды іншых — сталі своеасабылімы перлінамі экспазіцыі. Хоць асобныя былі ў Навіжы, яшчэ далёка пазнае высокую работу Святапланы Гарбуновай. Ману-

ментальная фігура з узнятай у руцэ кнігай — Сымон Будны. Натхніўшыся невяліччай гравюр, тады яшчэ студэнтка Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута стварыла вобраз асветніка, што стаў хрэстаматычным. Скульптура ў маштабе ўжо больш як 40 гадоў упрыгожвае сквер ля касцёла Божага Цела ў Навіжы.

З набыткаў новага стагоддзя можна ўбачыць творы Ганны Конанавой, Сафіі Пісун, Ганны Мілавай, Сафіі Анастасіі Пачанка ды іншых аўтараў. Самая свежая работа ў экспазіцыі — "Стары альбом. Сустрэча з мінулым" сёлётыны выпускнік акадэміі Марыны Хадаровіч (Трус).

"Ва ўсіх творах адулястравана не толькі валоданне тэхнікай, але і адметнасці светаўспрымання аўтараў, уменне арыгнальна ўвасобіць задуманае", — падкрэслівае куратар Аляксей Мацішонок. Збор на паўсотні прадметаў дазваляе прасачыць перамяненне традыцый і з'яўленне новых формаў, метадаў і канцэпцый. Экспазіцыя паказвае, як яшчэ малады мастакі балансавалі між наследаваннем акадэмічных устояў і прагай самабытнасці ды свежасці ў выказванні. Навельянікі могуць да 17 снежня 2023 года.

ГАННА КОНАНАВА, генеральны дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея, кандыдат мастацтвазнаўства:

— Шчыра радуемся адкрыццю гэтай выставы, бо гады майго станавлення прайшлі ў дарогай сэрцу акадэміі. Я з вялікай удзячнасцю стаўлюся да сваіх педагогаў. Экспазіцыя значная: упершыню патэнцыял устаноў адукацыі прэзентаваны ў Нацыянальным мастацкім музеі ў такім маштабе. У час працы з куратарамі мы завяршылі, што нават вялікая галерэя нашага музея не можа цалкам умясціць усё багацце, якім валодае акадэмія. Нацыянальная мастацкая школа — каштоўнасць, што неабходна зберагаць. Яна адукавае і сёння моцны духоўны зарад, магутную прафесійную сілу — як высокі тэхнічны ўзровень, так і глыбокія сэнсы.

МІХАІЛ БАРАЗНА, рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, кандыдат мастацтвазнаўства:

— Гэты год юбілейны для мастацкага факультэта. Яму споўнілася 70. З часам студэнты становяцца вялікімі майстрамі, чымі рукамі ў матэрыялах увасабляецца духоўнасць. Вядома, паказаць у сценах музея ўсё зробленае за дзесяцігоддзі немагчыма. Акрамя таго, многія творы дыпломнікаў упрыгожваюць вуліцы нашых гарадоў, грамадскія аб'екты. Сённяшнія студэнты працуюць не толькі ў нашай майстэрняў, але і на адкрытых пляцоўках, на скульптурных камбінатах. Беларуска мастацкая школа прызнана ва ўсім свеце, і ніхай яе напаткае светлая будучыня.

Матэрыялы рубрыкі падрыхтаваў Данііл ШЭЙКА

Спрацавалі нядрэнна

Падведзены прамежкавыя вынікі выканання Дзяржаўнай праграмы "Культура Беларусі" за 9 месяцаў 2023 года.

У іх абмеркаванні на апаратнай нарадзе ў міністра культуры ўдзельнічала кіраўніцтва адказнага ведамства і яго структурных падраздзяленняў, а таксама кіраўнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў. Датычна арганізацыі, падпарадкаванай мінікультуры, **Анатолій Маркевіч** паведамаў, што ўся дэвелопная паказчык Дзяржаўнай праграмы рэалізаваны і адлюстраваны сапраўды стан справы ў сферы культуры. Прычым галоўны з іх — менавіта наведвальнасць. Яна паказвае канчатковы вынік працы устаноў.

ПРЫЕМНА АДЗНАЧЫЦЬ

Справаздачу аб выкананні трымаля начальнік ўпраўлення культуры і народнай творчасці мінкульта **Ірына Карповіч**. Яна нагадала прысутным, што Дзяржаўная праграма "Культура Беларусі" на 2021—2025 гады змяшчае 26 мэтавых паказчыкаў і зводны мэтавы паказчык. Пераважна большасць іх пачынаюць выконвацца і перавыконваюцца.

Так, напрыклад, гадавы план па паказчыку "Колькасць нематырыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, уключаных у Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей" ужо выкананы на 216,7%. Паказчык "Колькасць рэгіянальных невякарыстаемых помнікаў архітэктуры, якія прыставаў пад сучасныя патрэбы і зноў выкарыстоўваюцца" выкананы ўсім рэгіёнамі, акрамя Мінгарвыканкама.

Засталося завяршыць адзін аб'ект — і гадавы план на 100,0%. Таксама ўжо цалкам выканана гадавое заданне па колькасці дасье на аб'екты спадчыны і нематырыяльных правы творчасці чалавека, распрацаваныя і прадстаўленыя ў арганізацыі ЮНЕСКА.

Выкананне мэтавага паказчыка "Колькасць наведвальнасці бібліятэк на 1000 чалавек насельніцтва" за 9 месяцаў склала 87,5% гадавага задання (3000 наведванняў). Са слоў Ірыны Карповіч, усё рэгіёны выканалі гэты паказчык больш чым на 70 адсоткаў. Гэта дае падставу лічыць, што ў цэлым па годзе ён таксама будзе выкананы. Пры гэтым па паказчыку "Колькасць наведванняў музеяў на 1000 чалавек насельніцтва" гадавое заданне ўжо выканана на 104,2%.

Яшчэ адны значны мэтавы паказчык — "Колькасць спектакляў, канцэртаў, паказаў, якія праводзіцца тэатральна-відовішчымі арганізацыямі". Яго выкананне за тры кварталы склала 84,4% ад гадавага задання. У той жа час, адзначыла Ірына Карповіч, выкананне рэгіёнамі паказчыка "Колькасць наведвальнасці спектакляў, канцэртаў, прадстаўленняў, якія праводзіцца тэатральна-відовішчымі арганізацыямі" выклікае некаторыя асцярогі. У цэлым за 9 месяцаў выканана 83% гадавага плана. Разам з тым падначаленымі арганізацыямі мінкульта гэты паказчык выкананы на 67,7%.

Мэтавы паказчык "Колькасць дзеянняў нацыянальнай культуры, дзеянне кіно, культурных мерапрыемстваў у рамках міжнародных форумаў, выстаў, кірмашаў" у справаздачным перыядзе выкананы на 221% ад плана на 2023 год. Гэта больш чым у два разы перавышае гадавое заданне.

Мэтавы паказчык "Колькасць дзеянняў нацыянальнай культуры, дзеянне кіно, культурных мерапрыемстваў у рамках міжнародных форумаў, выстаў, кірмашаў" у справаздачным перыядзе выкананы на 221% ад плана на 2023 год. Гэта больш чым у два разы перавышае гадавое заданне.

Мэтавы паказчык "Колькасць дзеянняў нацыянальнай культуры, дзеянне кіно, культурных мерапрыемстваў у рамках міжнародных форумаў, выстаў, кірмашаў" у справаздачным перыядзе выкананы на 221% ад плана на 2023 год. Гэта больш чым у два разы перавышае гадавое заданне.

Дакладчык адзначыла, што ў бягучым годзе істотна павялічыўся аб'ём даходаў ад кінапаказаў ды іншых паслуг кінапракатных і кінавідэовішчых арганізацый. Калі летась у абсалютным выражэнні адпаведны мэтавы паказчык Дзяржаўнай праграмы склаў 55,8 млн рублёў, то за дзевяць месяцаў 2023-га — 85,2 мільёна, або 119,7% гадавага задання. Даданы мэтавы паказчык перавыкананы ўсім абласцям. Адзінае выключэнне — горад Мінск, дзе выканана пакуль 91,6% гадавага задання.

За справаздачны перыяд у краіне было пабудавана і рэканструавана (адрэстаўравана) 30 аб'ектаў інфраструктуры сферы культуры. Гэта складала 136,4% ад планаванага аб'ёму мэтавага паказчыка.

УСЁ ДОБРА, АЛЕ...

Цалкам выканана заданне Дзяржаўнай праграмы ў частцы капітальнага рамонтна і малэрэнтаў аб'ектаў інфраструктуры сферы культуры. Прывядзена ў належны парадак 56 аб'ектаў. Аднак тут ёсць істотныя раэжы пажыткі. Так, значна перавыкананы план на аб'ектах мінікульты і Гродзенскага аблвыканкама. Перавыканалі заданне і на Гомельшчыне. Пры гэтым міністр Анатолій Маркевіч звярнуў увагу, што ў Магілёўскай вобласці з дзевяці заплаанаваных на гэты год капрамонтаў і малэрэнтаў аб'ектаў інфраструктуры сферы культуры завершаны толькі адзін.

Начальнік ўпраўлення культуры Магілёўскага аблвыканкама **Аляксандр Жыгун** растлумачыў, што на працягу аб'ектаў завяршэнне работ заплаанавана на калектывістаў і пачатак снежня, і запозніў, што заданне па гэтым мэтавым паказчыку ў вобласці будзе выканана. Аднак напрыжжае, што ў 2022 годзе на Магілёўшчыне з шасці заплаанаваных да палішэння аб'ектаў інфраструктуры гэтаксама быў завершаны толькі адзін.

Начальнік Галоўнага ўпраўлення культуры Мінгаблвыканкама **Аля Шашкоўка** адзначыла, што гэты мэтавы паказчык не ўлічвае работы, якія праводзіцца рэгіёнамі ў дзіцячых школах мастацтваў і каледжах. Далёняца аб'екты безумоўна з'яўляюцца часткай інфраструктуры сферы культуры. Яны ўвесь час патрабуюць рамонт, які выконваецца, але не адлюстроўваецца ў планавых заданнях адпаведных паказчыкаў Дзяржаўнай праграмы.

Намеснік міністра культуры **Сяргей Саракач** інфармаваў, што ведамства вядзе працу з зацікаўленымі органамі дзяржаўнага кіравання па выпраўленні існага становішча. Міністр падтрымаў абгрунтаваныя ўключэнні дзіцячых школ мастацтваў у паказчык Дзяржаўнай праграмы і даручыў вырашыць гэтыя пытанні ў адпаведнасці з устаноўленым парадкам.

Доля кіназалаў у кінатэатрах, аснашчаных лічбавым кінаабсталяваннем дэвелопна ў рэспубліцы да 92,1%. Выкананне гадавага плана ў цэлым па дадзеным паказчыку складала 100,14%. Адстаец пакуль Гомельская і Гродзенская вобласці. Першая з іх плануе закрыць пытанне да канца года, а па другой ёсць сумневы. Па словах начальніка ўпраўлення культуры Гродзенскага аблвыканкама **Алены Клімовіч**, двух праектаў, якіх не стве, каб выказаць план, будзе павялічыцца з-за атымізаванай кінасетак Шучынскага і Дзяўляўскага раёнаў у кінасетак.

Важна адзначыць, што па дадзеным мэтавым паказчыку агульнае выкананне будзе дасягнута за кошт перавыканання плана Віцебскай вобласцю. Сёлета яна латэрноўна перайшла на стапрацэнтнае выкарыстанне лічбавых кінаўстаноў.

САМАЕ ГЛОЎНАЕ

Выкананне зводнага мэтавага паказчыка ("Колькасць наведвальнасці арганізацый культуры на 1000 чалавек насельніцтва") за 9 месяцаў склала 60% гадавага плана. Разам з тым, паведаміла Ірына Карповіч, па новай метадцы, завяршэння ў кастрычніку, справаздачынасць далі дзве вобласці — Гомельская і Мінская. Новая метадцы чалавіча наведвальнасці бясплатных мерапрыемстваў для насельніцтва, якія арганізуюцца клубнымі ўстановамі, і дае істотны прырост паказчыка, які адлюстроўвае рэальнае становішча справы. Па словах дакладчыцы, пералік выніковых гадавых паказчыкаў па новай метадцы ўсім абласцям дасць стапрацэнтнае выкананне зводнага мэтавага паказчыка Дзяржаўнай праграмы.

Міністр Анатолій Маркевіч падкрэсліў: менавіта зводны мэтавы паказчык адлюстраввае агульную эфектыўнасць Дзяржаўнай праграмы. Таму справаздачынасць павінна падавацца ўсім своечасова і па аднолькавай метадцы.

На ўдзячналінае пытанне кіраўніка ведамства Ірына Карповіч паведаміла, што ўсёго дзяржаўнага "Культура Беларусі" на бігуны год змяшчае 112 мерапрыемстваў. У 2022-м іх было 88. Пры карэкціроўцы па выніку года іх колькасць можа зменшыцца за кошт латэрноўкі ўводу аб'ектаў капітальнага будаўніцтва.

Падсумоўваючы абмеркаванне, міністр культуры Анатолій Маркевіч нагадаў, што Дзяржаўная "Культура Беларусі" штогод атрымлівае аэнку сваёй эфектыўнасці. Летась яна была "сярэдняй", і такое становішча не можа лічыцца здавальняючым. На дадзеным этапе рэалізацыі можна сказаць, што галіна справадала надрэнна, значны міністр. Праблемныя ўчасткі пазначаны і разумеальны. Таму трэба працаваць, каб усё мэтавы паказчык праграмы ў 2023 годзе былі выкананы. Асабліва ўвага — зводнаму.

Віктар ГАУРЫШ

Творчая, здольная, зацікаўленая!

Ангеліна Талканіца, 17-гадовая ўраджанка Свіслачы, віртуозна грае на цымбалах і дорыць людзям шчасце чуць старадаўні беларускі інструмент. У кастрычніку талент дзяучыны высока ацаніла журы конкурсу "Славься, Отечество", які праходзіў у Санкт-Пецярбургу. Мы пагаварылі з юным выканаўцам аб поспехах на міжнароднай арэне, навучанні ў Гродзенскім музычным каледжы і яркіх перамогах.

— Вы былі творчым чалавечкам з дзяцінства?
— Адназначна! Мне заўсёды зачароўвала музыка, хаця бацькі не звязаны з гэтай сферай: мама — настаўніца пачатковых класаў, а тата выкладае ў школе гісторыю і грамадзянства. Памятаю, як у маленстве я давіла цэлым музычным рытм і рухалася пад песні, што даносіліся з кухоннага радыёпрыёмніка.

— А чаму выбралі менавіта цымбалы?
Якое было адчуванне, калі ўпершыню сыгралі на іх?

— Мне прыхітнае незвычайнае выглед інструмента: драўляная глянцвая трапецападобная дошка з м'ястам нацягнутых струн на калках і шыфтах, тры доўгія ножкі. І, вядома, зачаравала гуаніне цымбалаў, поўнае абертону. Вельмі спадабалася малаточкі, з дапамогай якіх здыбаецца гука.

Успомніце першы ўрок шпакка, бо ён здарыўся аж у 2013-м у Свіслацкай дзіцячай школе мастацтваў. Але, вядома, заняткі мне захапілі, і я з паловай падлібілася ў свет музыкі. А ўсё дзякуючы маёй першай настаўніцы па класе цымбалаў Эдуардаўне Максімовіч і канцэртмайстру Вікторыі Эдуардаўне Кашлей.

— Ці ўнікала калі-небудзь жаданне кінуць музыку?
— Аднойчы я апынулася перад складаным выбарам: ісці ў музычны каледж пасля 9 класа або скончыць агульнаадукацыйную школу, атрымаць атэстат і паступіць у вышэйшую навучальную ўстанову на іншую спецыяльнасць. Я парайлася з бацькамі, настаўнікамі школы мастацтваў і ў выніку аддала перавагу першаму варыянту.

— Ці пер вы навучэнца 3 курса Гродзенскага музычнага каледжа. Пераканаліся ў правільнасці таго выбару?
— Вядома! Хаця вучыцца тут больш складана. Але з усім можна справіцца, калі адказаць палыходзіць да падрыхтоўкі і паважліва ставіцца да намятаю. Не падаць духам і быць у форме дапамагаючы згуртаваны калектыву аднакурснікаў, вечно творчая, рабочая атмосфера, спагадлівыя выкладчыкі, а таксама частыя мерапрыемствы, што праходзяць у нашым каледжы і дазваляюць назапасіць спэцыфічны вопыт.

— Які рэпертуар выконваеце?
— На беларускім нацыянальным інструменце можна іграць арыгінальных кампазіцыі сола альбо ў суправаджэнні фартэпіяна, таксама перакладанні творы для іншых інструментаў, напрыклад для скрыпкі, флейты, фартэпіяна. Больш за ўсё люблю Скрыпнічу санату сі мінор у чатырох частках Джузэпэ Рэціні, другую частку з Канцэрта № 4 для скрыпкі з аркестрам Нікола Паганіні. Прывабіліваю і канцэрты №№ 1—3 для цымбалаў з аркестрам Дзмітрыя Смольскага, скерца Вячаслава Кузнецова.

ГАЛІНА МІКАЛАЕЎНА РУКШТА, выкладчык па класе цымбалаў Гродзенскага дзяржаўнага музычнага каледжа:

— Не будзем павользіць сябе сціпла і алмаўдзіць, што для кожнага пелатога ідэ навучэнцы — саміх добрых, расказаных і разумных. Ангеліна — творчая, зацікаўленая, здольная, інтэлектуальная развітая дзяўчына. Адным словам, з ёй вельмі прыемна працаваць!

У нас не было праблем з падборам конкурснай праграмы для анлайн-праекта "Славься, Отечество", таму што мы вывучылі досыць багата твораў. Трэба было выбраць п'есу, якая з мінімальным тэрмін раскраскі б усе перавагі выканаўца. Выбар прыйшоўся на легініку з балета "Ганімо" Арама Хачатуряна.

Вядома, вельмі радасна, што мы заваявалі першае месца. У нашых планах — імянуцца да новых здзяйсненняў і творчых перамог. Мы не можам не рухацца: кожны конкурс — магчымасць у нашым музычным жыцці.

Наперадзе — Рэспубліканскі адкрыты конкурс выканаўцаў на народных інструментах імя І. І. Жыноўча, які адбудзецца ў маі 2024 года ў Лідзе. Ужо цяпер мы ўзмоцнена рыхтуемся, каб дасягнуць пастаўленых мэт.

Настасся ЮРКЕВІЧ
Фота з архіва герані

Адлюстроўваючы рэчаіснасць

- Беларускі саюз мастакоў адзначае 85-годдзе з дня заснавання. Да гэтай даты прымеркавана размова аглядальніка Пётры Васілеўскага са старэйшай аб'яднанай Глебам Отчыкам.
- Мастацтвазнаўца Барыс Крапак малое творчы партрэт Валерыя Дугалы, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь за мастацка-эстэтычнае афармленне інт'ера Палаца Рэспублікі.
- Доктар мастацтвазнаўства Вольга Бажынава рэзюмэ выставу жывапісу і графікі доктара архітэктуры, доктара гістарычных навук, акадэміка Аляксандра Далакто.
- Старшы навуковы супрацоўнік Барыўскага мастацкага музея Геннадзь Благуцін знаёміць з жыццём і творчасцю свайго земляка Абрама Астроўскага.
- Юбілей бываюць не толькі ў людзей. Мастацтвазнаўца Ларыса Фіндэлькітэйн згадвае вехі гісторыі Палаца мастацтва, якому споўнілася 50.
- Пётра Васілеўскі выказвае сваё меркаванне і запрашае да дыскусіі пра арганізацыю гарадской прасторы Гродна.
- Вольга Савіцкая гутарыць з народнымі артыстамі Беларусі салістам Вялікага тэатра Станіславам Трыфанавым. Харызматычны выканаўца, якога любіць не толькі беларуская публіка, дзіцяцца ўспамінамі і развадамі спецыяльна.
- Гаворачы пра кіно незалежнай Беларусі, гэтым разам кіназнаўца Наталія Сіджыко прапануе паглядзець стужку Людмілы Дуброўскай "Пра каханне".
- Доктар гістарычных навук Эмануіл Іофе згадвае жыццёвы і творчы шлях народнага арыгіста СССР Аляксандра Ільінаскага.
- Алесь Замкоўскі размаўляе з народнымі артыстамі Беларусі, лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі БССР, уладальнікам ордэнаў Франціска Скарыны і "Знак пашаны" акцёрам Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Я. Коласа Талдушам Кокшытсам.
- Аглядальнік Надзея Бунювіч дзеліцца ўражаннямі ад прагляду спектакляў "Нос маёра Кавалева" ў Гомельскім абласным драматычным тэатры і "Хто баціца Віржыніні Вульф?" у Гомельскім гарадскім маладзёжным тэатры (спойлер: раім схадзіць).

У кожнай крупіцы навакольнага свету бачыць і адчуваць прыгажосць, робячы яе заўважнай для ўсіх нас.

Юбілей. Працяг будзе

У кірунку да новай музейнай гісторыі

У лістападзе Віцебскі абласны краязнаўчы музей адзначае 105-годдзе. Гэтая ўстанова для нашай газеты амаль што родная. Яшчэ 15 гадоў таму, толькі пачынаючы працу ў "Культуры", я пачаў ад калег расповедаць, як "К" прычынілася да аднаўлення Музея-сядзібы Ільі Рэіна "Здраўнёва". Аказаўца, у свой час журналісты дапамаглі пастановіць пажарам установе. Яны ініцыявалі звароты ў розныя інстанцыі і ладзілі ў скарбніцы штогадовага выязнага рэдакцыі.

Цяпер "Здраўнёва" — філіял Віцебскага абласнога краязнаўчага музея, у якім памятаюць пра падтрымку анлайн-конкурс культуры і мастацтва "Талент 2022 года", і я заўважваю Гран-пры. На пачатку 2023-га была ўдастоена дыплома першай ступені Міжнароднага конкурсу-фестывалю Global Asia. Таксама мне прывесці дыплом другой ступені на III Міжнародным фестывалі мастацтваў Musical Star of Slovenia.

ПЕРЛІНКІ СКАРБНІЦЫ

А ў лютым у Мінску ладзілі IV Міжнародны шматжанравы конкурс мастацтваў "Зімова хваля", на якім я стала лаўрэатам першай ступені з прысуджэннем звання прэзідэнта на Гран-пры. Сярод алошчых перамог — званне лаўрэата першай ступені па выніках Нацыянальнай прэміі ў галіне культуры "Славься, Отечество" (Санкт-Пецярбург, Расія). Больш за тое, журы ўхваліла ўключэнне маёй кандыдатуры ў Міжнародны рэестр творчых дасягненняў. Хоць у конкурсе ўдзельнічала дыстанцыйна, перажывала моцна. Перад абвешчэннем вынікаў наступіў момант ікс — хуткасць інтэрнэту запаволілася. Калі мы з выкладчыкам убачылі такі высокі вынік, на тварах адразу з'явіліся ўсмешкі. Мы былі такімі шчаслівымі!

На гэтай выставе мы вырашылі паказаць асноўныя этапы развіцця Віцебскага абласнога краязнаўчага музея: адкрыццё ўстановы, стварэнне экспазіцыі ў будынку былой гарадской ратушы, эвакуацыя музея ў часы Вялікай Айчыннай вайны, аднаўленне дзейнасці пасля вызвалення Віцебска, стварэнне пастаяннай экспазіцыі ды многае іншае, — расказвае намеснік дырэктара ўстановы па асноўнай дзейнасці **Аксана Ісачанка**. — Зрабілі гэта праз дакументы і здымкі з фондуў нашага музея, абласнога дзяржаўнага архіва, абласной бібліятэкі, з прыватных збораў. Міркую, што экспазіцыя, якую можна убачыць і ў лістападзе, і ў снежні, прыцягне ўвагу не толькі жыхароў, але і гасцей нашага горада. Па словах Аксаны Ісачанка, на выніках 2023-га ўстанова выйдзе на той жа ўзровень наваельнасці, які быў у дакваліны часы. Балазе паглядзець у музей сапраўды ёсць што: калекцыі скарбінцы налічваю больш за 200 тысяч эканатаў, а ў фондах захаваўца, напрыклад, унікальны творы Юдзія Пэна ды карціны прадстаўнікоў Віцебскай мастацкай школы.

Эксккурсанты перасоўнага музея-трамвая ў Віцебску

Віцебскі абласны краязнаўчы музей святкуе 105-годдзе

МУЗЕЙ-ТРАМВАЙ

Сярод арыгінальных праектаў 2023-га Аксана Ісачанка згадала перасоўны музей-трамвай. Мабільная выстава была прымеркавана да 125-годдзя з адкрыцця трамвайнага руху ў абласным цэнтры і да Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славься, Отечество" ў Віцебску", але паспяхова дзейнічае і шпер.

Ва ўнікальным музеі працуюць экскурсаводы, які расказвае пра ўнікальнае райкавага грамадскага транспарту не толькі ў Віцебску, але і ў свеце. На шкле кабіны апісаны асноўныя даты, знаквыя падзеі, звязаныя з развіццём гэтай справы ў Віцебску. Скажам, многія будуць здзіўлены, але факт застаецца фактам: горад на Дзвіне абавёўся трамваем на год раней за Маскву і на дзевяць — за Санкт-Пецярбург.

НА ХВАЛІ МАСТАЦТВА

Таксама ў 2023-м музейшчыкі актыўна "раскручвалі" мясцовых жывапісцаў. Напрыклад, у Мастоцкім музеі ладзілі штогадовы выставачны праект "Віцебскі мастак — 2023", які сабраў работы каля 30 аўтараў, многія з якіх з'яўляюцца членамі Беларускага саюза мастакоў і Беларускага саюза дызайнераў, а таксама выпускнікамі тульшчых універсітэтаў.

Яшчэ ў верасні правалі адкрыты фестываль "Святая акаварэлі ў Віцебску — 2023". Аснова творчага форуму — пленэр у Музеі-сідзібе Ільі Рэіна "Здраўнёва" быў выстава па выніках імпрэзы. Дарэчы, летам у "Здраўнёве" стварылі адмысловы аўтобусны маршрут, пра які музейшчыкі марылі яшчэ п'яць гадоў таму. Акрамя таго, сёлета прайшлі акцыя "Ноч музеяў", свята з нагоды Масленіцы ды многія іншыя мерапрыемствы.

ВЫБІТНЫ НАБЫТАК

Знакавай падзеяй 2023-га Аксана Ісачанка лічыць тое, што ў красавіку абласному музею перадалі буды-

нак былога губернатарскага палаца. Ён з'яўляўся рэзідэнцыяй мясцовых генерал-губернатораў і губернатараў з пачатку XIX стагоддзя. Там спыніўся падчас наступлення на Маскву імператар Франціш Напалеон I Банапарт. Словам, гэты помнік архітэктуры мае ўнікальную гісторыю. Музейшчыкам нават удалося адшукаць у архівах Санкт-Пецярбурга план палаца на саканік 1830-га. І цяпер галоўнае пытанне — колькі твораў укладзі ў фінансавы і патрышчый падкаб адраўці гістарычны выгляд будынка і зрабіць у ім цікавую для адметнаму экспазіцыю.

— Працы, вядома, шмат, — кажа Аксана Ісачанка. — Першыя крокі ў ператварэнні колішняга палаца губернатара ў музейны аб'ект пра чыства ўжо ў наступным годзе — на рэканструкцыю будуць накіраваны сродкі як абласнога бюджэту, так і нашага музея.

ПРЫВАТНЫЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ

Што ні кажы, а ідэя рэканструкцыі гэтага помніка архітэктуры — вельмі прыцягальная: абласны цэнтр атрымае сапраўды знакавы музейны аб'ект, які прывабіць турыстаў. Прычым знакавым ён будзе не толькі для Віцебшчыны, але і для ўсёй Беларусі. Такімі з'яўляюцца, напрыклад, і адраджаныя за апошнія гады на дзяржаўныя сродкі Гомельскі палаца-паркавы ансамбль Румянцавых і Паскевічаў, Косаўскі палаца-паркавы комплекс, сядзіба Булгакаў у Жаліцях.

Не будзем заганяць, але магчыма, да 110-годдзя віцебскай скарбніцы атрымае шыкоўны падарунак — адноўлены губернатарскі палац. Ші варта казаць, што "К" абавязкова туды завягне і раскажа пра ўсе цікавінкі чытачам? Таму да сустрэчы, горад на Дзвіне і амаль родны Віцебскі абласны краязнаўчы музей!

Юрыя ЧАРНЯКЕВІЧ
Фота з саіта ўстановы культуры

“Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб...” Помнік Францішку Багушэвічу, Смаргонь

У пошуках каменю для літаграфій

Па мясцінах Казіміра Бахматовіча

Сёння рушым на Ашмяншчыну — у край замкаў, старажытных храмаў, у край кампазітарнага і, наастакоў. Значны юбілей — 200-годдзе з дня нараджэння Казіміра Бахматовіча — паклікаў у дарогу. Мы збіраліся праласці новы турыстычны маршрут, аднак вандроўка займела яшчэ адзін сэнс. Які — чытайце далей.

Вязьдзяць на электрычцы з Мінска давяліся прыцемкам, бо ў Смаргонь належала трапіць з першымі промнямі сонца (і рамантычна, і практычна, бо восенскі дзень вельмі кароткі). Роварны маршрут у 120 кіламетраў гарантаваў шмат цікавага — багата промняў архітэктуры і мяляўнічых краявідаў паабалал шашы і грунтовак, сярэд бездарэжы, а таксама фарсаванне рачулак. За пункт адліку быў узяты гарадскі парк у Смаргоні, дакладней статуя Францішка Багушэвіча з наказам: “Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі!” Ёсць тут і помнік школе, за сванаванай Радзівіламі ў XVII стагоддзі,

дзе дрэсавалі мядзведзю ды рыхтавалі скамарохаў. Гэта “Смаргонская акадэмія”, якой мястэчка славілася ва ўсім Вялікім Княстве Літоўскім. Выхадзіла за горад, нематчыма не прытаніла на высокім месце панна Вілія — яна дымілася ў промнях святлялага сонца. Крыху далей, на ўзгорку, на пастанеменце застыў танк ІС-3, устаноўлены ў гонар савецкай салдат і партызан, што вызвалілі Смаргонь 4 ліпеня 1944 года. Гэта не адзіны напамін пра змрочныя часы. Побач з вёскай Дубатоўка і ў ёй самой ёсць прыдарожныя нямецкае бункера Першай сусветнай вайны, у якію Смаргонь знішчылі амаль дазвання. Таксама прыцягнула ўвагу стагадовае драўлянае каталіцкае капліца, дзе акурат далзілася набожэства. На выездзе з вёскі прытуліліся стары дубовыя фарсаванне рачулак. За пункт адліку быў узяты гарадскі парк у Смаргоні, дакладней статуя Францішка Багушэвіча з наказам: “Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі!” Ёсць тут і помнік школе, за сванаванай Радзівіламі ў XVII стагоддзі,

ЦІ НЕ ТУТ НАРАДЗІЛАСЯ “ДЗІКАЕ ПАЛЯВАННЕ”?

На такую думку навуў чарговыя дарожны паказальнік — “Свяцілавічы”. І адразу, нібы ўспышка, паралель: Дубатоўка — Свейлічын, Студэнт Андрэй Свейлічын — адзін з неіматчыных стагунічых герояў апавесці Уладзіміра Караткевіча “Дзікае паляванне караля Стаха” (выдадзена ў 1964-м). Антаніст Рыгор Дубатоўк забіў Андрэя, калі той даведзла, што Дубатоўк кіруе паляваннем. А сапраўды, чаму згаданы падзеі не маглі разгортвацца тут? Пэўна, гэты мясціна не была аўтару чужымі: у 1965-м на замову смаргонскага хору Караткевіч напісаў перш да вядомага паланэжа. Нагода — 200-годдзе з дня нараджэння Міхала Клеафаса Агінскага, чыя сядзіба ў Залецкі не так ужо далёка ад Смаргоні. А калі дадаць яшчэ перліну Ашмяншчыны, суседняга краю, — Гальшанскі замак Салепаў? Ім натхніліся іншыя вядомыя творы Караткевіча — “Чорны замак Альшанскі” (1978). Прагатылі падзеі з перанажаві стаў найлепшы сабра Караткевіча — слаўны беларускі навуковец, літаграфізнаўца Адам Мальдзіс, уладжэнен блізкай Астрэвеччыны.

А калі “Дзікае паляванне” не мае да Смаргоншчыны дачнення, то ў якіхці пананія падобны сюжэт можа крыху ажывіць месцамі даволі сучасны краявід: палі-лясы і лёгкая хвалістасць ландшафту (ёсць і балоты). Сім-там бачыцца і цюркідкі прыдарожны мураваны каплічка, якія даюць пажытак для роздуму.

СВЯТЫНА НА ПАГОРКУ

Я памятаў пра галоўную мэту вандроўкі — засветла дабрацца ў Дабраўляны і Свір, але няма было не спыняцца хоць на хвілінку каля кожнай сустраганай цікавасці. У Вішневе ж прыйшлося кінуць якар амаль на га-

дзіну. А ўсё з-за касцёла Святога Тадевуша, які ў 1820 годзе пабудавалі Сулістроўскі, уладальнікі мястэчка. Сулістроўскі — вельмі стара і ўплывова роля. Гэта сваякі Агінска і Радзівілаў. Дарчы, Паліна Сулістроўская стала жонкай Канстанціна Радзівіла, гаспадары Паланечкі, сыны выдатнага кампазітара, аўтара оперы “Агата” Мацея Радзівіла. Канстанцін жа быў адным з першых беларускіх этнографі, мезанатам, а яшчэ добрым сябра Рафаэла Слізена, які жыў па суседстве ў Барніках і Воліне (Баранавіцкі раён). Храм, акрамя як класіцыстычнай архітэктуры, прыягвае ўвагу вялікім алтарным абразам, на якім прадстаўлены святы Іосіф з дзіцяткам Ісусам. Ікона намалевана ў 1811 годзе знаесмі матастокам і вялікім прытрытам Мінска Янам Дамелем. Дарчы, друці алтарны абраз Дамеля знаходзіцца ў сталічным касцёле Узвышэння Святога Крыжа на Кальварыйскіх могілках, а сёння пасля рэстаўрацыі экспануецца ў Нацыянальным мастацкім беларускі навуковец, літаграфізнаўца Адам Мальдзіс, уладжэнен блізкай Астрэвеччыны.

Пра часы, калі ў Дабраўлянах жыў творца, свецыць толькі прыдарожная каплічка (1826 год, ёсць на малюнках мастака). Каменныя пліты з выявамі на ім тэкстам могуць быць справай рук Бахматовіча, бо зроблены майстрам высокага ўзроўню.

ПРАЗ ЯБЛЫНЕВЫ САД

Пясчаныя дарога вільса паўз невялікіх вёсачкі і хутары, а яблыні літаральна ўтаніліся ад спелата і духмянага ўраджаю. У Выгаліненгах збераглася капліца 1767 года. Ён ўзяў на зямлі, ахвяраванай Невяровічамі (пэўна, сваякімі знакамітага мастака Яна Тысеўча) і Абрамовічамі. Падоўлена ў 1929-м пабудова сёння — касцёў Святога Яна Хрысціцеля. А вась і першая мэта — Нястанішкі.

Калісьці яны належалі графскаму роду Понгэраў (сваякі Тызенгаўзаў). У спалчыну ад бацькі Адама Понгэра маёнтак атрымала Габрыэля Пузыня, слаўная грамадская дзялячка, аўтарка вершаў, фельетонаў, камедыя, а таксама вельмі цікавых успамінаў, у якіх адлюстравана жыццё валоціці Свіры, Смаргоні, Віленшчыны XIX стагоддзі. Менавіта недалёк ад Нястанішкі мастак Казімір Бахматовіч, настаўнік малюнка ў дзярж Адама Понгэра (а яшчэ сабра сям’і), і знайшоў штурхавы яму для літаграфій вялікі. Гэты факт высветлены пэтам і геалагам Тамашом Занам. Сёння ад маёнтка Понгэраў нічога, акрамя става, не засталася. А ў вёсцы Шыманэлі, якая таксама належала графам, апалелі неагатычны касцёў Маті Божай Добрай Рады (1905), каплічка XIX стагоддзі, стары прыдарожны крыж, добраўпарадкаваная крыніца, плябань ды могілкі, на якіх пахаваны вядомы беларускі пісьменнік Артур Цыжкі.

ДАБРАЎЛЯНСКІ НАСТРОЙ

З кожным кіламетрам я набліжаўся да галоўнай мэты вандроўкі — маёнтка, з якім былі звязаны апошнія, самыя плённыя 10 гадоў жыцця Казіміра Бахматовіча. Дабраўлянам і іх жыарам прысвечаны цыкл літаграфій, створаных тут з дапамогай мясцовага вапняку. Тут жа нарадзіліся і шыклі малюнкаў з побытавымі сцэнамі. Тут мастак у 34 гады, у самым росквіце таленту, сканаў ад сходу. Сёння на месцы трохвэрховага класіцыстычнага палаца 1820-х, на першым паверсе якога быў асобны пакойчык аўтара, роўная пляцоўка. Зірнуўшы на пусты, ніжка здагаліца, што на гэтым месцы яшчэ старадзё таму стаў будынак, хай сабе і крыху пашкоджаны ў Першую сусветную вайну. Але ж даўняе соды, у культурны цэнтр уся Ашмяншчыны, здыклася нашы сільныя паэты і пісьменнікі, мастак і навуковцы. Сваім быў у Дабраўлянах Ян Русэтом і Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Тамаш Зан і Антоній Эдвард Аліхвеч (з-пад знакамітых Баруноў). Сёння не мае гэтаму кутку схавана ў зеляніне дагледжаныя сімвалічны помнік зямлякам, якія загінулі ў часы Другой сусветнай вайны. Тэрыторыю вакол яго ўпарадкавалі мясцовыя ўлады.

АД ВОЗЕРА ДА МЯСТЭЧКА

Засталося толькі наведанне ў гарадскі пасёлак, каб апыскаць магілу мастака. Высветлілася, што ў Свіры заафта багата цікавых аб’ектаў. Таму галзіны, адведзены на агляд, аказаліся мала. Паводле пананія, Свір зааналі яшчэ ў XIII стагоддзі. Першы камень у падмурк мястэчка заклаў нібыта Даўмонт-Шмафей, будучы святы Рускай праваслаўнай царквы, а тады князь Нальшанскай зямлі. Нам ён больш вядомы як саборац першага і апошняга караля Літвы Міндоўга (каранаванага, верагодна, у Наваградку 6 ліпеня 1253-га). Аб тых часах нагадвае гарадзішча, з якога адкрываецца шыкоўны від, у цэнтры населенага пункта. Побач з гарадзішчам — Свята-Успенская царква (стараверскі храм пачатку XX стагоддзі) і некалькі камініц, адна з якіх — былая карчма з шыкоўнымі разнымі драўлянымі дзвярыма. Далей па вуліцы Савецкай размежчаны касцёў Святога Мікалая (узвезлены ў 1649—1653-м, а разбураваны ў 1903—1909 гадах). Сёння звонку храма вядзецца рэстаўрацыя. Пры ім усталяваны бронзавы зван 1701 года, аздоблены надпісамі на кірыліцы і лаціншці. Артэфакт адлілі на замову вилскага біскупа Канстанціна Казіміра Брастоўскага. У 1982-м зван быў скінуты з вежы, перададзены ў музей і пасля вернуты касцёлю.

Пра часы, калі ў Дабраўлянах жыў творца, свецыць толькі прыдарожная каплічка (1826 год, ёсць на малюнках мастака). Каменныя пліты з выявамі на ім тэкстам могуць быць справай рук Бахматовіча, бо зроблены майстрам высокага ўзроўню.

А ВОСЬ НА СВІРЫ...

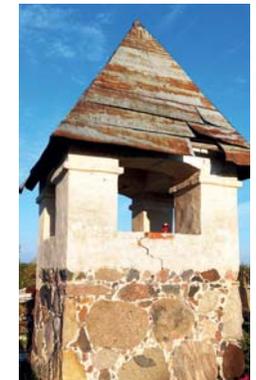
Шлях з Дабраўлянаў да возера Свір ідзе праз балоты і хутары, а яблыні літаральна ўтаніліся ад спелата і духмянага ўраджаю. У Выгаліненгах збераглася капліца 1767 года. Ён ўзяў на зямлі, ахвяраванай Невяровічамі (пэўна, сваякімі знакамітага мастака Яна Тысеўча) і Абрамовічамі. Падоўлена ў 1929-м пабудова сёння — касцёў Святога Яна Хрысціцеля. А вась і першая мэта — Нястанішкі.

Касцёл Св. Тадевуша, Вішнева
Касцёл Маті Божай Добрай Рады, Шыманэлі

Дзверы карчмы, Свір

Каплічка на могілках, Свір

Касцёл Св. Мікалая, Свір

абавязковым прыпынкам на возеры Свір. Затрымацца варта хай б дзеля таго, каб адпачыць на беразе аднаго з найпрыгажэйшых вадаёмаў Беларусі. А я натрапіў на тое, што дарэмна шукаў у Нястанішках, — на вапняк! Пазней кавалак бела-жоўтага каменя, знойдзенага ў возеры, эксперт прызнаў даламатываваным вапняком, які палыходзіць для літаграфій. Значыць, сапраўды ў ваколіцах ёсць “радовішча Бахматовіча”.

дарогу новым пахаваным, бо жывы арганізм могілак увесь час у руху. Пільны агляд камянеў і спробы расчытаць іменны мелі толькі той плён, што я даведзла прывішчы і пасалы некалькіх ураднікаў Ашманскага павета XIX стагоддзі. На жал, пахаванне мастака не знайшлося. Развітаўчыся з цем Бахматовіча, і запаліў зніч у могілкавай каплічцы, які ў промнях вечаравага сонца ды на фоне неба, што імкліва імяне, бачыўся мне назвычай узраўналым.

Амаль уся дарога назад пралягла праз ужо знаёмы мясціны. Толькі блізу Вішнева я прытаніўся, каб агледзець нядаўна адрэстаўраваную мезанатам з Мінска капліцу ў гонар Яна Хрысціцеля. Выдатны прыклад прыватнай ініцыятывы.

ПАДСУМАВАННЕ

Ужо ў электрычцы, якая везла мяне ў Мінск, у думках падзякаваў таму, хто зрабіў восенскі дзень такім кароткім. Калі б было лета, я б рушыў далей, вакол возера Свір. І там ёсць маёнткі ды касцёлы, старыя могілкі ды капліцы. І ў тых мясцінах жылі асобы, пра якіх варта распеваць. Але ўжо іншым разам.

Зміцер ЮРКЕВІЧ
Фота аўтара

Магіла пісьменніка Артура Цыжэкага, Шыманэлі

Асілак, выканай жаданне!

Докшыцкі раён: бібліятэчны адкрыцці

За паўтысячы гадоў хто толькі не сцілаў галаву перад гэтым Асілакам. А знаходзіцца батанічна помнік прыроды распуліканскага значэння ў вёсцы Сітцы, у тамянічым парку, што прыналежаў каліскіх знакамітаму роду Дамейкаў. Ад сядзібы засталіся толькі частка агароджы, узаяна брама, рэшткі гаспадарчых пабудоваў. І неймаверны дуб, апеты ў вершаваных радках Петрусьм Броўкам.

нешматлікія правы прафесіяналізму. Калі яшчэ і размовы пра бук-кросінг не было, у калідоры перад бібліятэчным уваходам уначы стол, засланы сурвэткай, на ім — вазон з краскам, кнігі, газеты. Гэткія сены, дзе можна пакачаць бібліятэкара, прагледзець просу, проста супакоіць натомлена ногі. Чую я паміж кніжных стэлажоў і музыкі. Радаваўся, калі чытачоў частавалі бирозавікам.

КАЛІ СЛОВА — ДОБРАЕ

Дзіцячай бібліятэкай кіруе Алена Гульц. Яна ж і дырктар няздэльнай школы на грамадскім пачатку. Такая "нагрузка" тлумачыцца проста. І школа, і кніжная скарбніца дзейнічаюць у звязці, ужо колькі гадоў ажыццяўляюць праект "Добрае слова", які атрымаў грант ад расійскай правааслаўнай ініцыятывы. На гэтыя грошы набыта новая мэбля, дадатковая літаратура. Бібліятэка стала цэнтрам сямейнага чытання.

А праца — вернемся ў Сітцы. Вельмі ўжо хораша тут увосені! Асабліва ля 500-гадовага дуба. Як яго толькі не называюць: Асілак, Волат, Патрыярх, Выканаўца Жаданняў. Штогод ладзіцца бібліяземкі. На мерапрыемствы прыходзяць дзеці калішніх жыхароў.

Уяўляеце, якія літаратурныя перформансы могуць ладзіць тут мясцовыя бібліятэкары? Могуць і ладзіць! І гэта толькі азіян прыклад прафесійных адкрыццяў работнікаў культуры Докшыцкага краю.

ВЕРШАВАНАЕ КАРАОКЕ

У 2010 годзе бібліятэчнаму сістэму Докшыцкага раёна ўзначаліла Ірына Карпанова. З ініцыятыва чына яна — галоўны спецыяліст апазла культуры Докшыцкага раёнавіцкама. Пра кніжныя скарбніцы ведае ўсё. У раёне, аказваецца, 19 бібліятэчных устаноў, 16 з іх — сельскія. Кожная — па-свойму адметная. Пагаворым спярша пра гарадскія.

Жанане загадаў крыху пазней. Колькі слоў хаць скажаць пра супрацоўніцу мясцовай кніжнай скарбніцы Алену Карповіч. Мы даўно знаёмая. На многія бібліятэчныя нюансы спаларына Алена адкрыла мне вочы. І ўвогуле, усё, што яна робіць, з'яўляе.

На першым паверсе бібліятэкі — музей. У ім адлюстравана гісторыя краю, у тым ліку і эпоха выбітнага думача, адноўлены стагадовыя аб'екты, абыякавецца ў гэтым выпадку не прыжываецца.

Чарговая прыдумка — вітражныя выставы. У вокнах бібліятэкі экспануюцца тэматычныя фоталаборкі, якія таксама прыцягваюць увагу паціятэчных наведвальнікаў.

КУДЫ ПРЫВЯЛІ СЛЯДЫ

Мы яшчэ вернемся ў Сітцы. А пакуль гаворка — пра бібліятэкі раёнага зёнтра. Месцішча яны пад дахам тутэйшага Дома культуры. Упершыню я трапіў сюды гадоў 20 таму. Абсалютно выладкава. Ішоў на другі паверх, аднак заўважыў, што на падлозе першага намаляваныя слядыкі. Яны і прывялі мяне туды, дзе буе фантазія, дзе казанчае дабро заўжды перамагае казанчае зло... Словам, апінуўся ў дзіцячай бібліятэцы.

Давольно сабе адступленне ад асноўнай тэмы. Яно — пра рэкламу, якой бракуе нашым установам культуры. Узійць, да прыкладу, згаданнікі слядоўкі. Ціпер такая форма прыцягнення ўвагі — справа шэраговай, а татры арыгінальнасць паказальніка інтрыгавала незвычайна. Вось тыя

у свой час, калі пісаў пра сельскія бранды, надаваў увагу і бібліятэчным клубам вёскі Гарадзішча, дзе існуе, так бы мовіць, культ ручніка. Вакол яго, як Зямля вакол Сонца, усё там і верціцца. Сабрана багатая калекцыя тэатнава, адноўлены стагадовыя кросны. Гэта зроблена ў рамках доўгатэрміновага праекта "Ручнік як

НЯХАЙ ЗДЗЕЙСНІЦА!

І апошняе для сённяшняга артыкула адступленне. Я падзяліў бы ўсім наведвальнікам кніжных скарбніц на тры ўмоўныя групы. Першая — прафесійны чытач, які ведае, чаго хоча, і якому не варта перахвалджаць. Другая — нясмелы чытач, яго трэба накіроўваць. Трэцяя — чалавек, які нават не здагадваецца, што ён чытае, такога належыць раўнача браць у палон. Слядыкі на падлозе, музыка-медыяныя цэнтры, вершаваная караоке і сырныя фарты — рэкламныя "замануці" для тых, хто не ведае, як лабрацца да бібліятэкі. Данаўюцца, зойдуць, застануцца і пачнуць чытаць.

Асілак, ты чуюш наша жаданне?! Яўген РАГІН
Фота з архіва бібліятэчнай сістэмы Докшыцкага раёна

Пачыталі — і ў тэатр!

"Любоўны напой", "Свая легенда", "Севільскі цырульнік" — што аб'ядноўвае гэтыя пастаноўкі? Захопленія водгукі пераможцаў нашай віктарыні! Telegram-канал "Культура і Мастацтва" разам з Нацыянальным акадэмічным Влкім тэатрам оперы і балета Рэспублікі Беларусь ладзяць займальны конкурс.

Па панядзелкаў месенджары з'яўляюцца новай віктарыяна. Удзельнікам неабходна паспець да чацвярга адказаць на восем пытанніў па апошнім нумары газеты "Культура". Хто першым дашле правільныя варыянты, атрымае два квіткі ў Влкім.

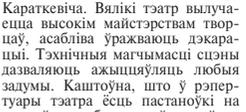
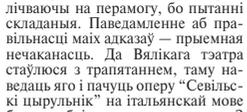
У мінулую суботу ў Влкім тэатр трапіла эканаміст Марына Чарнуха. Хаця жанчына нядаўна пазнаёмілася з "К", чіпер з асакадай чытае наўгу газету ў вольны час.

Станоўчыя эмоцыі ад візіту ў любімы тэатр — і ў перакладчыцы Яўгені Дзеранок: — Мне пашанавала схадзіць на оперу "Свая легенда" паводле аднаўнай аповесці Уладзіміра Караткевіча. Влкім тэатр вылучае высокім майстэрствам твораў, асабліва ўражваюць дэкарацыі. Тэхнічныя матчымаці сцены дазваляюць ажыццяўляць любыя задумы. Каштоўна, што ў рэпертуар тэатра ёсьць пастаноўкі на роднай мове, бо гэта найважнейшы складнік у захаванні нашай культурнай спадчыны. Шчыра раю пагледзець "Сваю легенду" ўсім. І яшчэ раз дзякую газетце "Культура" за паларунак і матчымаць уучыць гэтую оперу.

Пераможцы нашых ранейшых віктарыніў ужо пабывалі ў тэатры, скарыстаўшы выйграныя білеты, і падзяліліся ўражаннямі.

— Браўся за віктарыну, не раздлічваю на перамогу, бо пытанні складаныя. Паводамленне аб правільнасці маіх адказаў — прымяная нечаканасць. Да Влкіга тэатра стаўлюся з трапятаннем, таму наведаль яго і пацуч оперу "Севільскі цырульнік" на галыянскай мове было асаблівым задавальненнем. З першых нот аркестру і выканаўцы паглыбілі ў рамантычную атмасферу і не апускалі да фінальнага паціону. Сучаснае прагнатыне дае матчымаць не толькі атрымаць асакаду ад оперных галасоў і сітуацыйных рашэнняў, але і месціма пямсяціма, задумача аб рэаліях. Дзякую рэдакцыі "Культура і мастацтва" за цікавыя розыгрышы і працу!

— Ягор Жукоўскі, выкладчык, пастаянны чытач "К", адзначыў: — Дзякую газетце "Культура" за матчымаць наведаль Влкім тэатр, Опера Данаціў "Любоўны напой" у прагнатыні Ганны Маторнай прагучала сучасна і цэласна. Адкрыццём вечара стаў Юры Гарадзецкі, дасканалы ў арыі Немарына. Влкім тэатра, "Любоўны напой" — найлепшая работа рэжысэра і гэтага выканаўцы.

Ягор Жукоўскі, выкладчык, пастаянны чытач "К", адзначыў: — Дзякую газетце "Культура" за матчымаць наведаль Влкім тэатр, Опера Данаціў "Любоўны напой" у прагнатыні Ганны Маторнай прагучала сучасна і цэласна. Адкрыццём вечара стаў Юры Гарадзецкі, дасканалы ў арыі Немарына. Влкім тэатра, "Любоўны напой" — найлепшая работа рэжысэра і гэтага выканаўцы.

— Ягор Жукоўскі, выкладчык, пастаянны чытач "К", адзначыў: — Дзякую газетце "Культура" за матчымаць наведаль Влкім тэатр, Опера Данаціў "Любоўны напой" у прагнатыні Ганны Маторнай прагучала сучасна і цэласна. Адкрыццём вечара стаў Юры Гарадзецкі, дасканалы ў арыі Немарына. Влкім тэатра, "Любоўны напой" — найлепшая работа рэжысэра і гэтага выканаўцы.

— Ягор Жукоўскі, выкладчык, пастаянны чытач "К", адзначыў: — Дзякую газетце "Культура" за матчымаць наведаль Влкім тэатр, Опера Данаціў "Любоўны напой" у прагнатыні Ганны Маторнай прагучала сучасна і цэласна. Адкрыццём вечара стаў Юры Гарадзецкі, дасканалы ў арыі Немарына. Влкім тэатра, "Любоўны напой" — найлепшая работа рэжысэра і гэтага выканаўцы.

Ідзе падпіска на I паўгоддзе 2024 года

Газета "Культура"	
Індывідуальны 63875	Ільготны вядамасны 638722
1 мес. — 15,02 руб., 3 мес. — 45,06 руб., 6 мес. — 90,12 руб.	6 мес. — 129,30 руб.
Ведамасны 638752	Індывідуальны ільготны 63872
1 мес. — 24,87 руб., 3 мес. — 74,61 руб., 6 мес. — 149,22 руб.	6 мес. — 78,64 руб.
Ільготны (для працаўнікоў асаб. веіа афармленай паліцыі ў адрас сваіх супрацоўнікаў і пенсіянераў) 63879	
1 мес. — 16,96 руб., 3 мес. — 50,88 руб., 6 мес. — 101,76 руб.	

Часопіс "Мастацтва"	
Індывідуальны 74958	Ільготны вядамасны 749412
1 мес. — 20,11 руб., 3 мес. — 60,33 руб., 6 мес. — 120,66 руб.	6 мес. — 202,21 руб.
Ведамасны 749582	Індывідуальны ільготны 74941
1 мес. — 39,65 руб., 3 мес. — 118,95 руб., 6 мес. — 237,90 руб.	6 мес. — 103,40 руб.
Ільготны (для працаўнікоў асаб. веіа афармленай паліцыі ў адрас сваіх супрацоўнікаў і пенсіянераў) 74986	
1 мес. — 22,21 руб., 3 мес. — 66,63 руб., 6 мес. — 133,26 руб.	

Афіша з 17 па 24 лістапада

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3370163 (экспурсінае бюро)

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
 - Экспазіцыя "Жыццё ў мініяцюры". Выставачны корпус, вул. К. Маркса, 24. Да 19 лістапада.
 - Выстава "Уладзімір Стальмашонка. Сынні змлі "Беларускі" з фондаў музея, прымеркаваная да 95-годдзя з дня нараджэння народнага мастака БССР, педагога Уладзіміра Іванавіча Стальмашонка (1928—2013). Да 20 лістапада.
 - Выстава па вынаках VIII Міжнароднага мастацкага пленэру "Святасьць змлі Беларускі", прысвечаная 850-гадову са смену праваслаўнай Еўрасіні Польшчы ды Году міру і стварэння. Да 3 сеньня.
 - Выстава "Анталогія прыгажосці. Традыцыйны Беларускі каццюм" ў рамках штогадовай акцыі "Вясёлая ноч", прымеркаваная да Дня горада Мінска. Да 11 сеньня.
 - Рэтраспектыўная выстава дыпломных работ выхаванцаў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў "Школа творчасці". Да 15 студзеня 2024 года.
 - Выстава "Нашы калекцыі. Французскае выхаванне мастацтва са збору Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь".
 - Экспурсіі: "Сямья-сямья... (6+)", "Ягога колеру змаў?" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Серажытняй Грады і Рымі" (10+), "Партрэт даўнін мінулых пакаленняў... (10+)", "Пісьмо во каханай" (16+), "Жанчыны партрэт" (16+), "Мінск у музеі" (16+). Правадзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНКОВИЧУ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-І ПАЛОВА ХІХ СТ."
г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
 - Экспурсія "Шлях мастака Валенціна Ванковіча". Палярдзін запіс. Правадзіцца заўсёды.
 - Зборная інтэрактыўная праграма "Мова вясра". Правадзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
Мінскі р-н, Астрашыцка-Гарадзіцкі с/с, в. Ашыкіца, вул. Іванушкаў, 176, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
 - Выстава Майстэрства народных мастацкіх рамесцаў Дзяржынскага раёна "У родным краі як раў". Да 8 сеньня.
 - Выстава з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь.
 - Майстар-клас "Саломаліячненне". Правадзіцца заўсёды.
 - Майстар-клас "Лялька-мотанка". Правадзіцца заўсёды.
 - Майстар-клас "Ткацтва". Правадзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ В.К. БЛЫНЦКАГА-БІРУЛІ У МАГІЛЕ
с. Магілёў, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
 - Выстава жывапісу, графікі, скульптуры, дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, фотаздымак Беларускай творчэсці ХХ—ХХІ стст. з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь "Калі мы былі дзецьмі". Да 2 сеньня.
 - Art-lectorium "Зразумелае мастацтва". Правадзіцца заўсёды.

МАГІЛЁўСЬКІ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР
г. Магілёў, вул. Першамайская, 7,
тэл.: 8 0222 656604 (каса),
сайт: mdrama.by

- Prank comedy ў 2 дзеях "Шалёны грошы" (16+). 17 лістапада ў 18.30.
- Казка-фантастыка ў 1 дзеі "Іншаланецяны" (0+). 18 лістапада ў 12.00.
- Камедыя "Рамантыкі" (12+). 18 лістапада ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі "Брыдкае качані" (3+). 19 лістапада ў 12.00.
- Памылка доступу ў 1 дзеі "Гэта ўсё яна" (18+). 19 лістапада ў 18.30.
- Казка "Як стаць супергероем?" (0+). 25 лістапада ў 12.00.
- Трагедыя па матывах камедыі "Дон Жуан" (16+). 25 лістапада ў 18.30.

УНП 700184039

РЭСПУБЛІКАНСКІ ТЭАТР БЕЛАРУСКОЙ ДРАМАТУРГІІ
г. Мінск, вул. Крапоткіна, 44,
тэл.: 8 017 3859751 (каса),
8 029 1540444 (замова квіткаў)

- Камедыя парадоксаў "Вось я і прыйшла" (16+). Прэмера. 17 лістапада ў 19.00, 23 лістапада ў 19.00.
- Трагікамедыя ў 2 дзеях "Калека з вострава Нішман" (18+). 18 лістапада ў 19.00.
- Песня ў 1 дзеі "Пачупкі" (16+). 19 лістапада ў 19.00.
- Гісторыя аднаго дома "Карнеі" (16+). Прэмера. 21 лістапада ў 19.00.
- Містычная трагікамедыя "Махляры" (16+). Прэмера. 22 лістапада ў 19.00.
- Песня ў 1 дзеі "Шлюб з ветрам" (16+). 24 лістапада ў 19.00.
- Сатырычная камедыя "Мудрамер" (16+). 25 лістапада ў 19.00.
- Камедыя "Тэсты для дарослых" (16+). 26 лістапада ў 19.00.

УНП 100220213

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПЦЫ
г. Мінск, вул. Энгельса, 7,
тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627,
пошта: kupalabilet@mail.ru

- Казка "Гісторыя шакаладнага дрэва" (0+). Галоўная сцэна. 19 лістапада ў 11.30, 25 лістапада ў 11.30.
- Камедыя ў 2 дзеях "Паўлінка" (12+). Галоўная сцэна. 19 лістапада ў 19.00, 26 лістапада ў 19.00.
- Містычная легенда пра качанне ў 1 дзеі "Чорная панна Нясвіжа" (12+). Галоўная сцэна. 21 лістапада ў 19.00.
- Трагікамедыя ў 2 дзеях па матывах твора У. Шэкспіра "Рамэа і Джульета" (12+). Галоўная сцэна. 22 лістапада ў 19.00.
- Надзвычайна неверагоднае здарэнне ў 2 дзеях "Жаніцьба" (16+). Галоўная сцэна. 23 лістапада ў 19.00.
- Трагіфарс Donna sola ("Жанчына адна") (18+). Камерная сцэна. 24 лістапада ў 19.00.
- Прадстаўленне "Музыка душы" (0+). Камінная зала. 24 лістапада ў 19.00.
- Трагікамедыя "Апошні атракцыён" (16+). Галоўная сцэна. 25 лістапада ў 19.00.

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1,
тэл.: 8 017 2431041 (каса),
8 017 3615493

- Опера ў 4 дзеях "Багема" (12+). 17 лістапада ў 19.00.
- Опера ў 3 дзеях "Тоска" (12+). 18 лістапада ў 18.00.
- Балет ў 2 дзеях "Жызэль" (12+). 19 лістапада ў 18.00.
- Мілонга з "Серзнадай" (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 19 лістапада ў 18.30.
- Канцэрт "Новае дыханне" (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 21 лістапада ў 19.30.
- Опера ў 4 дзеях "Царская нявеста" (12+). Спектакль Вялікага тэатра Расіі. 22 лістапада ў 19.00, 23 лістапада ў 19.00.
- Балет ў 2 дзеях на музыку Сяргея Пракофьева "Іван Грозны" (16+). Спектакль Вялікага тэатра Расіі. 25 лістапада ў 18.00, 26 лістапада ў 18.00.

УНП 191081322

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСКІ ТЭАТР "ЛЯЛКА"
г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2,
тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Казка-гульня ў 2 дзеях "Бука" (3+). 18 лістапада ў 11.00.
- Зусім верагоднае здарэнне ў 2 дзеях "Яшчэ раз пра Чырвоную Шапачку" (3+). 19 лістапада ў 11.00.
- Кранальная гісторыя без слоў у 1 дзеі "Дзюймовачка" (3+). 25 лістапада ў 11.00.

УНП 300001869

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"
г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19,
тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660,
8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

- Выстава "Упершыню экспанат. 3 фонду Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж», прысвечаная 30-годдзю ўстанавы і 800-годдзю горада Нясвіжа. Вялікая выставачная зала. Да 9 студзеня 2024 года.
- Часовая экспазіцыя "Ператвораны ў попел."

Генацід беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны. Да 13 кастрычніка 2024 года.
Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальны цырыманіал нясвіжскага двара". У складзе пастаяннай экспазіцыі.

Мерпрыемствы

- Квэст "Палацавыя таямніцы".
- Виртуальныя выставы: "Ператвораны ў попел."
- Генацід беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны, "Нясвіж – здабытак сусветнай культуры", "Разбураны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа", "Шэдэўры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»".
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Адзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці (г. Нясвіж, вул. Гейсіка, 1)

• Часовая экспазіцыя Андрэя Ждановіча "Беларускі пейзаж". Да 31 студзеня 2024 года.

Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)

Пастаянная экспазіцыя
• "Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII – 1-й палове XIX стст."
• "Нясвіж у міжваенны час. Людзі і падзеі".
• Калекцыя гадзіннікаў XIX–XX стагоддзяў "Культура часу". 3 фондаў музея-запаведніка.

Мерпрыемствы

- Квэсты: "Безаблічны артэфакт", "Карта сямі каралеўстваў", "Музейны дэтэктыў", "Музейнае расследаванне".
- Культурныя мерпрыемствы: "Прыём у кнігіню", "Дзень нараджэння ў ратушы" (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма "Школа шпіёнаў" (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства "Музейка аб музеі" (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма "Выкрунтасы" (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"
г. п. Мір, Карэліцкі р-н,
Гродзенская вобл.,
тэл.: 8 01596 36290,
8 01596 36270

Пастаянная экспазіцыя.

- Квэст "Белы слон". 25 лістапада ў 15.30.
- Часовая экспазіцыя "Выстава абразоў з фондаў Карэліцкага раённага краязнаўчага музея" (0+). Царква-пахавальня князёў Святаполк-Мірскіх. Да 10 снежня.
- Навукова-практычная канферэнцыя "Захаванне культурнага спадчыны: вольт, праблемы і перспектывы". 17 лістапада.
- Часовая экспазіцыя васковых фігур "Тайная вясцера" (0+). Да 10 снежня.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дваіх "Інтрыгі Кулідона".
- Квэст-экскурсія для ўсёй сям'і "Легенды і паданні Мірскага замка".
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: "Святлоная страва для князя па старадаўнім рэцэпце", "Асablівацкі жаночага касцюма XVIII ст.", "Арганізацыя войска і ваісковая справа ВКЛ ў XVI ст.", "Печы з каробкавай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў".

УНП 590201541

Вялікі тэатр Беларусі
аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасадаў у трупы оперы:
— артыст-вакаліст (саліст) — па ўсіх тыпах галасоў.
Дадатковая інфармацыя — на сайце **bolshoibelarus.by**.
220029, г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1.

10 декабря 2023 года, 18.00,
МКСК "Минск-арена".
Стоимость билетов —
от 80 до 479 руб.
Билеты можно приобрести в кассах
Дворца Республики
(тел. 8 017 2299039,
факс 8 017 2299285)
и на сайтах:
ticketpro.by, kvitki.by.
Дополнительная информация
по тел. 8 017 2299163.

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ
г. Віцебск, вул. Леніна, 69,
тэл. касы: 8 0212 368587,
сайт: vitebsk-fil.by

- Новая імпрэза ў межах цыкла лекцый-канцэртаў AD LIBITUM, прысвечаная ШАРЛЮ БАДЛЕРУ І ПОЛЮ ВЕРЛЕНУ (6+). 23 лістапада ў 19.00.
- Прадстаўленне "ПАДАРОЖКА ВІТАМІНІ" (3+) у межах праекта "ФІЛАРМОНІЯ – ДЗЕЦЯМ". 25 лістапада ў 11.00.
- Музычныя сустрэчы для будучых мам "САТКАВА ДУШУ З НОТ". Праекту – 11 гадоў! Сустрэча трэцяя: "НЯСУМНАЕ ЧАКАННЕ" (0+). 25 лістапада ў 16.00.
- Класічная музыка для дзяцей – "ЯК ЛЯЛКА ЛЯЛЯ НА БАРАБАНА ГРАЛА" (2+). 26 лістапада ў 11.00.
- Гастролі музыкантаў Мальтыйскай калоніі ў Віцебск! Арганны канцэрт "БАХ І СПАДЧЫНА КЕЛЬТАЎ. АРГАН І УІСЛ" (6+). 26 лістапада ў 18.00.

УНП 300149385

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8,
тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792,
8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
- Часовая экспазіцыя "Адзіная памяць верная", прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі (23 верасня 1943 г.).
- Запрашаем юных наведвальнікаў у прастору "Музей для дзяцей" – гэта ўтульная атмосфера партызанскага лесу ў спалучэнні з сучаснымі тэхналогіямі, добрымі і ўважлівымі музейнымі педагогамі. На пляцоўцы праходзяць заняткі і лекцыі, майстар-класы і інтэрактыўныя праграмы для хлопчыкаў і дзячынак ды іх бацькоў.
- **Прастора працуе з сярэдзіны на нядзелю!**
- **Квэсты** – гэта ўнікальныя пазнавальныя і захапляльныя падарожжы па музейных залах для арганізаваных груп наведвальнікаў (да 20 чалавек). Падчас квэстаў удзельнікі пашыраюць веды па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, выконваюць заданні і пераадоўляюць розныя перашкоды.
- Усяго прапануецца тры квэсты:
– "Шлях да Перамогі", узрост удзельнікаў – ад 12 гадоў;
– "Сумка з чырвоным крыжам", узрост удзельнікаў – ад 14 гадоў;
– "Франтавы дзёнік", узрост удзельнікаў – да 12 гадоў.

Падрабязнасці на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЎ ВЯЛІКАЙ РАСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47,
тэл.: 8 017 2427814,
час працы: аўторак – нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Выстава па выніках Рэспубліканскага конкурсу "Нацыянальная прэмія ў галіне выяўленчага мастацтва". Да 26 лістапада.
- Курс "Ар-азбука ў НЦСМ" (8+). Да 31 мая 2024 года. Кожная сустрэча складаецца з тэарэтычнай часткі і творчых заняткаў. Практычныя заданні, майстар-класы, квэсты і гутаркі з мастакамі. Праграма курса пабудавана на работах, якія захоўваюцца ў фондзе ўстанова, сучасных беларускіх аўтараў. Працягласць аднаго занятку – 2 гадзіны. Колькасць удзельнікаў у групе – 10–12 чалавек. Перыядычнасць заняткаў – 2 разы на месяц па суботах. Кошт аднаго занятку – 15 рублёў. Абявязковая папярэдняя рэгістрацыя!

Дадатковая інфармацыя і запіс на курс па тэл.:
8 017 2350331, 8 017 3629336 (9.00–17.00).

УНП 192545414

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.
Тэлефоны: **8 017 3970163,**
8 025 6677819.

УНП 100877771

КУЛЬТУРА
Сайт:
kultura-info.by
E-mail:
kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА) Выдаецца на беларускай мове.
Заснавальніца — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Выдавец — Рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталя Васільеўна.
Рэдакцыя газеты "Культура": Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталя Васільеўна. Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна. Адказны сакратар — Галіна МАЛІНЮСКАЯ. Рэдактары аддзелаў — Віктар ГАУРЫШ, Юген РАГІН.

Аглядальнікі рэдакцыі: Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАЦ, Ганна САКАЛОВА, Ілья СВЯТЫН, Юры ЧАРНЯКЕВІЧ, Даніл ШЭЙКА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.
Рэдактар літаратуры — Машэвіч ЗАЙЦА. Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны адзел: 8 017 2860797.
Падпісаныя індэксы: 63875, 638752, 63879. Ільготныя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %). Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).
Рознічны кошт — па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнаасно імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 16.11.2023 у 16.00. Замова № 2617. Наклад 3259.
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавечтва «Беларускі Дом друку»". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 38200000007667 ад 30.04.2004.
© "Культура", 2023.